

MONITORING EU europoslance Hynka Fajmona

ZÁŘÍ 2011

ONDŘEJ KRUTÍLEK, PETRA KUCHYŇKOVÁ, IVETA FRÍZLOVÁ

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY

BRNO, ZÁŘÍ 2011

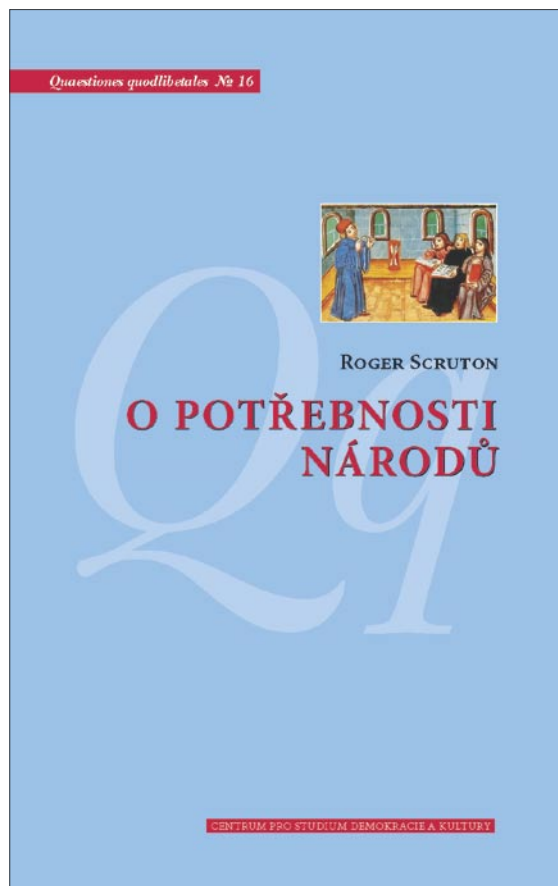
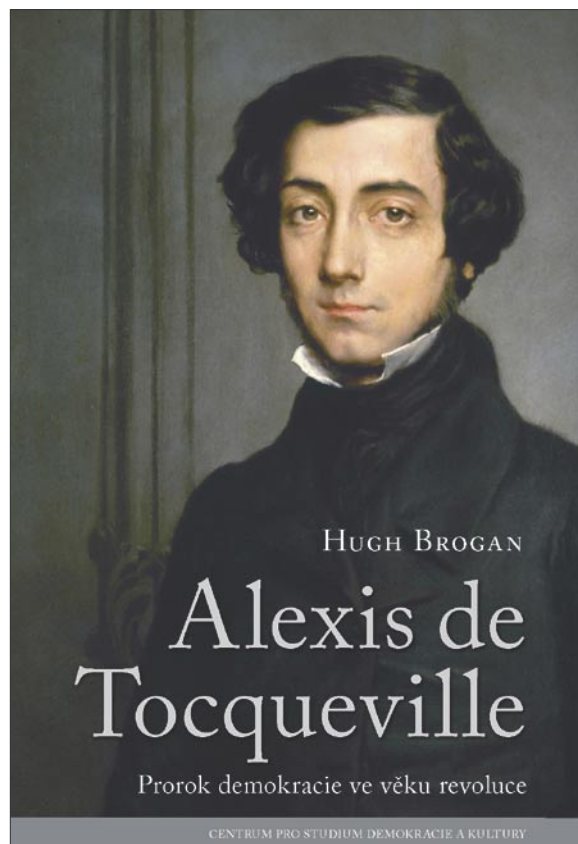
HUGH BROGAN

Alexis de Tocqueville

Prorok demokracie ve věku revoluce

Britský historik Hugh Brogan podává v této knize brilantní životopis slavného francouzského politického myslitele Alexise de Tocquevillova (1805–1859). Kniha je plná hlubokých poznatků o Tocquevillovi – sociologovi, historikovi, prorokovi společnosti a liberálním politikovi; největší úspěch ale přesto slaví jako životopis. Díky Broganovu životopiseckému umění čteme knihu s potěšením, když provázíme Tocquevillova na cestě po Americe nebo když se stáváme svědky toho, jak v roce 1848 riskuje život na pařížských ulicích; totéž umění však způsobuje, že poslední stránky jsou mučivou četbou. Přesto je to i po pěti stech stránkách a po všem tom neštěstí a nemocích, které by stačily na deset viktoriánských románů, kniha, u které si čtenář přeje, aby nikdy neskončila. Broganova kniha byla oceněna jak v Anglii (kde se dostala do nejužší nominace na Orwellovu cenu), tak ve Spojených státech (kde byla například zařazena prestižní revuí *The New York Times Book Review* mezi sto nejzajímavějších knih roku 2007).

Vázané, formát B5, 556 str. + 8 str. fotopřílohy, 598 Kč

ROGER SCRUTON

O potřebnosti národů

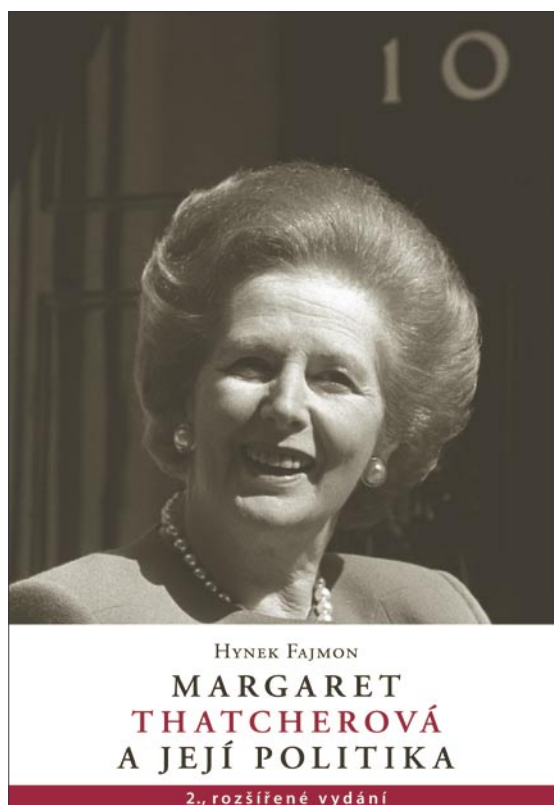
Roger Scruton je autorem řady knih o filozofii, estetice, umění, napsal i prozaická a hudební díla. Publikuje množství článků v časopisech (*The Spectator*, *The Encounter*), denících (*The Times*) a je šéfredaktorem čtvrtletníku konzervativního myšlení *The Salisbury Review*. Ve své publikaci přeložené do češtiny titulem *O potřebnosti národů* se vyslovuje pro zachování národního státu jakožto společenství, v němž lze v moderní době nejlépe žít a pěstovat demokratické formy vládnutí. Jeho výzva a argumenty jsou aktuální v době zlomového bodu evropských dějin, ve kterém sjednocovací experimenty vedou k narušení politické loajality, přehledného systému jištění lidských práv i občanské identity.

Brož, 88 str., 149 Kč

Objednávky na adrese:

CDK, Venhudova 17, 614 00 Brno, tel./fax: 545 213 862, e-mail: cdk@cdk.cz, www.cdk.cz

DOPORUČENÁ PUBLIKACE CDK

HYNEK FAJMON

Margaret Thatcherová a její politika

2., rozšířené vydání

Margaret Thatcherová je fascinující a inspirativní osobností moderní světové politiky. „Konzervativní revoluce“, kterou zahájila v osmdesátých letech, změnila tvář Velké Británie a později i východní Evropy. Kniha poslance Evropského parlamentu Hynka Fajmona Margaret Thatcherová a její politika vychází při příležitosti osmdesátých pátých narozenin bývalé premiérky. V úspěšné „politické biografii“ se autorovi (jenž původně vystudoval historii) podařilo skvěle skloubit důkladnou práci historika s rozhledem a zkušenostmi aktivního politika hájícího pravicové hodnoty. Druhé vydání knihy, jež poprvé vyšla v roce 1999, autor podstatně rozšířil a doplnil o kapitolu věnovanou působení a rozsáhlé spisovatelské činnosti Margaret Thatcherové po roce 1990, kdy odešla z aktivní politiky. Podstatně jsou rozšířeny i závěrečná chronologická příloha a slovníček nejvýznamnějších představitelů „thatcherismu“. K českému čtenáři se tak dostává první kompletní biografie političky, jejíž odkaz je stále živý a inspirativní.

Vázané, 392 str. + 16 str. fotopřílohy, 398 Kč

Objednávky na adrese:

CDK, Venhudova 17, 614 00 Brno, tel./fax: 545 213 862, e-mail: cdk@cdk.cz, www.cdk.cz

Navštivte internetové stránky
www.fajmon.eu

HYNEK FAJMON

POSLANEC EVROPSKÉHO PARLAMENTU ZA ODS

PROFILY AUTORŮ

Ondřej Krutílek

Analytik legislativy Evropské unie a šéfredaktor Revue Politika (www.revuepolitika.cz). Absolvent politologie, mezinárodních vztahů a evropských studií na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity. Autor řady odborných i publicistických textů, příležitostný přispěvatel časopisů Reflex, Týden a Finmag.

Petra Kuchyňková

Analytička legislativy Evropské unie a asistentka na Katedře mezinárodních vztahů a evropských studií Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity. Absolventka politologie, mezinárodních vztahů a evropských studií na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity. Zabývá se aktuálním děním v Evropské unii, společnou zemědělskou politikou a východní dimenzí vnější politiky Evropské unie. K oblastem jejího odborného zájmu náleží též otázky současné ruské zahraniční politiky a vztahů Rusko – EU.

Iveta Frízlová

Analytička legislativy Evropské unie a koordinátorka projektů Centra pro studium demokracie a kultury. Absolventka anglistiky a evropských studií na Filozofické fakultě, resp. Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity.

OBSAH

STALO SE...	6	Spotřebitelé	22
PŘEHLED DĚNÍ ZÁŘÍ 2011	8	EP patrně podpoří přísnou regulaci poskytování hypoték v EU	22
Daně	8	Rada stvrdila kompromis týkající se návrhu o nutričním značení potravin	23
Komise předložila návrh na zavedení daně z finančních transakcí	8	Vnější vztahy	24
Doprava	10	Ve Varšavě se uskutečnil summit Východního partnerství	24
Rada odsouhlasila trestání dopravních přestupků spáchaných v jiném členském státě EU	10	Vnitřní trh	26
Energetika	12	EP: Změna politiky v oblasti auditu je nutná	26
Komise vydala sdělení týkající se dodávek energie a vnější dimenze energetické politiky EU	12	Veřejné služby a státní podpora opět v hledáčku Komise	27
Hospodářská a měnová unie	14	Zaměstnanost a sociální věci	28
Státy přijímají návrh na navýšení záchranného fondu EFSF	14	Pravidla pro čerpání z Evropského globalizačního fondu mají zůstat rozvolněna až do konce roku 2013	28
EP a Rada dosáhly kompromisu stran rozpočtových pravidel v eurozóně	15	VE ZKRATCE...	30
Institucionální záležitosti	17	PŘEHLED KLÍČOVÝCH HLASOVÁNÍ PLÉNA EP	37
Barroso pronesl projev o stavu Unie	17	KALENDÁŘ NA ŘÍJEN 2011	39
Justice a vnitro	18	SEZNAM ZKRATEK	40
Komise navrhla změny a posílení pravidel schengenského prostoru	18	SLOVNÍČEK	42
Komise zveřejnila sdělení týkající se politiky EU v oblasti trestního práva	20	SCHÉMATA ROZHODOVACÍCH PROCEDUR	47
Regionální politika	22		
EP: Státy musí zvýšit absorpční kapacitu strukturálních fondů	22		

STALO SE...

Parlamenty členských států eurozóny schvalují posílení pravomocí záchranného mechanismu EFSF, a tedy poskytnutí druhého balíku půjček Řecku (více v příspěvku **Státy přijímají návrh na navýšení záchranného fondu EFSF**).

Výbor ECON se 31. 8. 2011 poprvé oficiálně vyjádřil k návrhu směrnice na harmonizaci hypoték v EU. Nová norma by měla v maximální možné míře chránit spotřebitele a „sloužit reálné ekonomice“ (více v příspěvku **EP patrně podpoří přísnou regulaci poskytování hypoték v EU**).

Komise 7. 9. 2011 vydala sdělení týkající se dodávek energie, mezinárodní spolupráce a angažmá partnerů za hranicemi EU. Má jít o pokus poprvé formulovat jasnou a širší strategii pro vnější dimenzi energetické politiky EU, což má přispět k lepší koordinaci mezi členskými státy při definování priorit v této oblasti. Sdělení doprovází konkrétní legislativní návrh na rozhodnutí o zřízení mechanismu pro výměnu informací o mezivládních dohodách v oblasti energetiky mezi členskými státy a třetími zeměmi (více v příspěvku **Komise vydala sdělení týkající se dodávek energie a vnější dimenze energetické politiky EU**).

Plénum EP 13. 9. 2011 přijalo právně nezávaznou zprávu Antonia Masipa Hidalgo k zelené knize Komise o auditu (více v příspěvku **EP: Změna politiky v oblasti auditu je nutná**).

Zástupci Rady a EP dosáhli 14. 9. 2011 kompromisu stran „šestibalíku“ (six pack) – textů, jež mají revidovat a zpřísnit Pakt stability a růstu a výrazně kvalitativně pozměnit dosavadní měnovou integraci v EU (v eurozóně) (více v příspěvku **EP a Rada dosáhly kompromisu stran rozpočtových pravidel v eurozóně**).

Komise 16. 9. 2011 vydala dlouho očekávané návrhy týkající se jednak ustanovení hodnotícího a monitorovacího mechanismu k verifikaci aplikace schengenského práva, jednak změn již existujícího nařízení z roku 2006, které stanovuje společná pravidla pro dočasné znovuzavedení hraničních kontrol

na vnitřních hranicích v rámci schengenského prostoru. Návrhy Komise doplnila sdělením s názvem „Správa Schengenu – posílení prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích“. Návrhy mají posílit koordinaci řízení případných problémů ohrožujících schengenský prostor a rozhodování na evropské úrovni v otázce možného opětovného zavedení dočasných kontrol na vnitřních hranicích. Dosavadní přístup mezivládního schengenského hodnotícího mechanismu má být přeměněn ve prospěch řízení schengenského prostoru na úrovni EU (více v příspěvku **Komise navrhla změny a posílení pravidel schengenského prostoru**).

Komise 16. 9. 2011 zveřejnila návrhy 4 dokumentů týkajících se problematiky státní podpory veřejným službám (více v příspěvku **Veřejné služby a státní podpora opět v hledáčku Komise**).

Komise 20. 9. 2011 zveřejnila sdělení s názvem „Na cestě k politice EU v oblasti trestního práva“, ve kterém vymezila zásady a strategické směry pro využívání trestního práva při prosazování politik EU (více v příspěvku **Komise zveřejnila sdělení týkající se politiky EU v oblasti trestního práva**).

Plénum EP 27. 9. 2011 schválilo zprávu o absorpční kapacitě strukturálních fondů (více v příspěvku **EP: Státy musí zvýšit absorpční kapacitu strukturálních fondů**).

Komise 28. 9. 2011 předložila návrh na zavedení daně z finančních transakcí (více v příspěvku **Komise předložila návrh na zavedení daně z finančních transakcí**).

Na plenárním zasedání EP 28. 9. 2011 vystoupil předseda Komise José Manuel Durão Barroso s každoročním projevem o stavu Unie věnovaným tentokrát pracovnímu programu Komise pro následující rok 2012. Hlavním bodem projevu bylo oznámení, že Komise se shodla na formálním návrhu zavedení daně z finančních transakcí jakožto nového příjmového zdroje pro rozpočet EU. Média zaznamenala především Barrosovo prohlášení o tom, že Unie podle jeho názoru nyní čelí největší

krizi a výzvě ve své historii. Barroso ale současně odsoudil snahy členských států bojovat proti krizi jiným způsobem než v mantinelech institucionálního rámce EU (více v příspěvku **Barroso pronesl projev o stavu Unie**).

Rada 29. 9. 2011 definitivně odsouhlasila usnadnění přeshraničního vymáhání právních předpisů v oblasti bezpečnosti silničního provozu. V praxi se tak otevře cesta k trestání dopravních přestupků spácha-

ných v jiném členském státě (více v příspěvku **Rada odsouhlasila trestání dopravních přestupků spáchaných v jiném členském státě EU**).

Rada 29. 9. 2011 stvrdila neformální kompromis dosažený se zástupci EP stran návrhu o nutričním značení potravin (více v příspěvku **Rada stvrdila kompromis týkající se návrhu o nutričním značení potravin**).

PŘEHLED DĚNÍ ZÁŘÍ 2011

DANĚ

Komise předložila návrh na zavedení daně z finančních transakcí

Proposal for a Council directive on a common system of financial transaction tax and amending Directive 2008/7/EC ([COM\(2011\)594](#))

Komise 28. 9. 2011 v návaznosti na prohlubující se dluhovou krizi v eurozóně a jednání o nové finanční perspektivě na roky 2014–2020 (k oběma tématům více níže) [předložila](#) konkrétní [návrh](#) na zavedení daně z finančních transakcí, tedy potenciálního nového příjmového zdroje rozpočtu EU a „biče“ na finanční sektor.

Ten by měl podle Komise za pomoc poskytnutou v průběhu krize z veřejných prostředků nyní zaplatit „svůj spravedlivý díl“. Členské státy EU (tedy nikoliv EU jako taková) se podle Komise dosud zavázaly přispět k vyvedení finančního sektoru z krize částkou ve výši 4 600 mld. €.

Kontext

O problematice potenciálního zavedení daně z finančních transakcí (která by se, jak již v roce 1971 navrhol James Tobin, ekonom a držitel Nobelovy ceny za ekonomii, vztahovala na separátní přeshraniční operace) a/nebo bankovní daně (která by se vztahovala na finanční instituce jako takové) se na úrovni EU intenzivně diskutuje již minimálně rok (více v příspěvku „EP opět podpořil zavedení daně z finančních transakcí“, [Monitoring březen 2011](#)), ovšem až v poslední době začala tato otázka získávat konkrétnější obrysy: Komise začala navzdory řadě svých původních prohlášení z úst odpovědných komisařů (jejich sumarizaci lze nalézt v boxu „Finanční daně: dvě možnosti a jejich pro a proti“) preferovat právě variantu daně z finančních transakcí. V jejím úsilí ji navíc několikrát výrazně podpořil jak EP, tak údajně i 65 % občanů členských států EU (viz výsledky průzkumu [Eurobarometer 75](#)).

Finanční daně: dvě možnosti a jejich pro a proti

1. Daň z finančních aktivit („bankovní“ daň ze zisku)
  - 5% zdanění zisku
  - příjmy ve výši 25 mld. € ročně (v případě celosvětového zavedení 75 mld. € ročně)
  - snazší zavedení
  - nížší riziko odmítnutí (ze strany dotčených společností)
  - riziko, že daň zatíží spotřebitele
  - obtížný výběr (různá účetní pravidla v jednotlivých členských státech)
2. Daň z finančních transakcí (daň z obrátu)
  - 0,1% zdanění měnových transakcí a transakcí s cennými papíry a dluhopisy
  - příjmy ve výši 20 mld. € (v případě zahrnutí derivátů 150 mld. €) ročně (v případě celosvětového zavedení 60 mld. €, resp. 600 mld. € ročně)
  - komplikované zavedení
  - riziko odmítnutí (ze strany dotčených společností) a zvýšení jejich nákladů
  - nejasnost, koho daň zatíží (obchodníky, společnostmi, zákazníky?)
  - právní překážky (volný pohyb kapitálu)

Zdroj: Issues Note. Financial Sector Taxation (nonpaper Komise); Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru region. Zdanění finančního sektoru (KOM(2010)549)

Komise samotné předložení legislativního návrhu odůvodnila (1) tím, že finanční sektor by měl „spravedlivým dílem přispívat ke konsolidaci veřejných financí v členských státech, protože hrál roli při vzniku hospodářské krize“, (2) tím, že je tento sektor „ve srovnání s jinými v současné době daněn nedostatečně“ (nevztahuje se na něj DPH, a tak údajně „ušetří“ až 18 mld. € ročně), a (3) poněkud nelogickým argumentem, že „koordinovaný rámec na úrovni EU napomůže posílení jednotného trhu EU“ ([údajně](#) zabrání daňovým únikům, zamezí dvojímu zdanění a omezí riziko narušení hospodářské soutěže), protože „v současné době má daň z finančních transakcí zavedenu v nějaké formě (jen, pozn. aut.) 10 členských států“ (Belgie, Kypr, Francie, Finsko,

Řecko, Irsko, Itálie, Rumunsko, Polsko a Velká Británie).

Nadto Komise počítá s tím, že „daň z finančních transakcí na úrovni EU posílí pozici EU při podpoře společných pravidel pro zavedení takové daně na celosvětové úrovni, zejména prostřednictvím skupiny G20“, byť takové tvrzení nemá oporu v realitě a nic nenaznačuje tomu, že by se na tom mělo v dohledné době něco zásadního změnit. (Fakt, že na úrovni G20 se o daně problematice od roku 2009 debatovalo nejméně dvakrát – na setkání v Pittsburghu v září 2009 a Torontu v červnu 2010 – je v tomto ohledu irelevantní.)

Obsah

Daň by měla zatížit každou transakci s finančními nástroji mezi finančními institucemi (investičními podniky, organizovanými trhy, úvěrovými institucemi, pojišťovny, subjekty kolektivního investování a jejich manažery, alternativními, např. hedgeovými investičními fondy, společnostmi poskytujícími finanční leasing či „jednotkami pro speciální účel“), přičemž postačí, pokud v EU bude usazena jen jedna ze stran této transakce (pokud budou v EU usazeny obě strany, zaplatí daň obě).

Důsledky zavedení daně by se tedy měly do jisté míry projevit i exteriálně, tedy mimo EU jako takovou. Na druhou stranu by se neměla vztahovat na občany a podniky, ani na transakce finančních institucí s národními centrálními bankami nebo s ECB. (Daň z finančních transakcí by měla pokrýt 85 % všech transakcí, ovšem neměla by se dotknout hypoték, bankovních úvěrů, pojistných smluv a „jiných běžných finančních činností prováděných jednotlivci nebo malými podniky“. Budou-li ale občané nebo podniky obchodovat s dluhopisy nebo akciemi, daň se na ně vztahovat bude.)

Výměna akcií a dluhopisů by měla být zdaněna (minimální) sazbou 0,1 % a deriváty sazbou 0,01 %. Základ daně by měl být definován „na základě obchodních činností prováděných finančními institucemi“. Právě to, že sazba daně by měla být relativně nízká a její základ poměrně široký, podle Komise zajistí, že finanční instituce nebudou hromadně opouštět teritorium EU.

Finanční instituce by měly daň z finančních transakcí platit členským státům ihned na základě provedených transakcí, před vzájemným započtením a vypořádáním. V případě elektronických transakcí by měla být daň hrazena ve stejný den, kdy nastane její splatnost, v případě transakcí neelektronických do 3 dnů.

Finanční instituce by měly příslušným finančním úřadům podávat daňová přiznání. Krom toho by

měly kvůli nové dani mj. také vést podrobné záznamy o provedených finančních transakcích.

Výnos daně by měl (po jejím zavedení 1. 1. 2014) činit přibližně 57 mld. € ročně. Příjmy z daně by měly být (na základě chystané separátní legislativní normy) rozděleny mezi EU a členské státy. Část prostředků (s největší pravděpodobností ta majoritní) by měla být využita jako vlastní zdroj EU, který by „snižoval“ příspěvky členských států. Krom toho by členské státy měly mít možnost se rozhodnout o zvýšení „svého“ výnosu zdaněním finančních transakcí vyšší sazbou (ideálně proto, aby poté mohly financovat projekty typu boje proti globálnímu oteplování či rozvojové pomoci, jak si představuje nejen odpovědný komisař Algirdas Šemeta, ale i řada zainteresovaných neziskových organizací typu Oxfam).

Sporné body

Záměr zavést v EU (a potenciálně i mimo ni) daň z finančních transakcí je problematický z mnoha důvodů, přičemž fakt, že návrh musejí schválit všechny členské státy jednomyslně, je tím relativně méně významným. Zarážející je nejen názorový obrat Komise z prakticky jasněho „ne“ Tobinově dani, ale i argumentace, jíž Komise svůj návrh doprovodila (např. tvrzení, že zavedení daně posílí jednotný trh EU a přesvědčí země mimo něj, že se jedná o „dobrý nápad“). Veškerou kritiku pak rámuje precedens, jež by zavedením unijní daně z finančních transakcí vznikl: členské státy EU by ztratily výhradní postavení být jedinými entitami, které vybírají daň a mohou jimi bez dalšího disponovat.

Za zavedení daně z finančních transakcí (minimálně) v EU se postavilo již 9. 9. 2011 [dopisem](#) Komise Německo s Francií, jež krom socialistů v EP podporují např. Belgie, Finsko, Lucembursko, Rakousko, Maďarsko, Řecko, Portugalsko, Španělsko (patrně nikoliv náhodou země potýkající se vysokým veřejným zadlužením a/nebo ty, které se v rámci eurozóny pokoušejí s tímto zadlužením – v rámci svých omezených možností – bojovat).

Naopak jednoznačně proti dani z finančních transakcí se staví zejm. Velká Británie podporovaná např. ČR, Polskem, Nizozemskem, Švédskem či Maltou. Velká Británie svůj souhlas s daní z finančních transakcí podmiňuje (nereálným) připojením významných světových finančních center – Hongkongu, Šanghaje, Singapore či New Yorku – k daně iniciativě (tj. akceptováním argumentu že daň z finančních transakcí má smysl jedině tehdy, je-li zavedena globálně). Švédsko je proti proto, že mezi lety 1984–1991 mělo daň z finančních transakcí zavedenu (byť byla vázána pouze na transakce

uskutečněné na jeho území, ne na konkrétní švédské subjekty) a jejím hlavní výsledkem bylo to, že většina zásadních finančních operací se tehdy ze Švédska přesunula právě do Londýna.

Z nestátních aktérů se proti dani [postavil](#) např. CFA Institute, sdružující profesionály zabývající se investicemi, který v závěrech svého [šetření](#) mezi svými členy konstatoval, že pozitivní přínos zavedení daně bude zanedbatelný a ještě dojde k zatížení koncových uživatelů finančních služeb. Zavedení daně z finančních transakcí výhradně v EU podpořilo jen 5 % členů CFA Institute, kteří se do šetření zapojili. Pokud již daň zavádět, pak minimálně na úrovni zemí G20 – a i tuto variantu podpořilo jen 44 % respondentů.

Pozice ČR

ČR zavedení daně z finančních transakcí nepodporuje. V tomto smyslu se dlouhodobě a konzistentně vyjadřují jak předseda vlády Petr Nečas, tak ministr financí Miroslav Kalousek. Argumentují tím, že EU by z mnoha důvodů neměla získat právo výběru daní (což by zavedení Tobinovy daně fakticky přineslo), nehledě na důvody, jimiž Komise předložení svého návrhu doprovodila. Např. ČR coby členský stát EU v průběhu probíhající (finanční, hospodářské a dluhové) krize svůj bankovní sektor z veřejných prostředků nepodporovala.

Na druhou stranu je třeba upozornit, že diplomatický úspěch, jež ČR dosáhla v červnu 2010 na summitu Evropské rady tím, že odmítla zavedení tzv. bankovní daně (více v příspěvku „ČR odmítla novou bankovní daň“, [Monitoring červen 2010](#)), je v současnosti, zdá se, zcela bezcenný, neboť v následujícím období se bude diskutovat primárně o dani z finančních transakcí, která v rámci EU byla a je považována vůči tzv. bankovní dani za „konkurenční“ (více výše v boxu „Finanční daně: dvě možnosti a jejich pro a proti“).

Další vývoj

Rada bude o návrhu Komise rozhodovat jednomyslně. Francie hodlá na summitu G20 ve dnech 3.–4. 11. 2011 v Cannes nalézt pro obsah návrhu na zavedení daně z finančních transakcí podporu napříč státy světa (tj. nejen v rámci EU).

Nadto komisař Šemeta uvažuje – krom globálního zavedení daně z finančních transakcí – i o tom, aby byl finanční sektor zahrnut rovněž do systému odvodů DPH.

DOPRAVA

Rada odsouhlasila trestání dopravních přestupků spáchaných v jiném členském státě EU

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o usnadnění přeshraničního vymáhání právních předpisů v oblasti bezpečnosti silničního provozu (KOM(2008)151)

Rada 29. 9. 2011 [definitivně odsouhlasila](#) usnadnění přeshraničního vymáhání právních předpisů v oblasti bezpečnosti silničního provozu. V praxi se tak otevře cesta k trestání dopravních přestupků spáchaných v jiném členském státě (pokud řidič nebyl pokutován na místě).

Kontext

Komise svůj návrh mající usnadnit přeshraniční postih dopravních přestupků v případech, že se jich dopustí řidič s vozidlem registrovaným v jiném členském státě než v tom, kde byl dopravní přestupek spáchan, předložila v březnu 2008.

V pozadí návrhu lze číst dlouhodobou tendenci Komise ospravedlňovat vlastní legislativní iniciativy v oblasti dopravy posilováním bezpečnosti na silnicích.

V roce 2001 byl zveřejněn „závazek“ snížit do 10 let počet úmrtí na silnicích o polovinu, což se ovšem nepodařilo (fakt, že Komise v červenci 2010 předložila [obdobný plán](#) na dalších 10 let, na tom nic nemění). Stejně tak neúspěšné bylo uveřejnění nezávazného [doporučení č. 2004/345](#) týkajícího se osvědčených postupů při kontrole uplatňování dopravních předpisů.

Plénium EP návrh Komise poprvé podpořilo v prosinci 2008 přijetím [zprávy](#) Inés Ayala Senderové. Rada se na (celkově „benevolentnějším“) znění návrhu předběžně dohodla v prosinci 2010 (více v příspěvku „Rada: Trestejme dopravní přestupky spáchané v jiném členském státě EU“, [Monitoring prosinec 2010](#)), definitivně pak v březnu 2011 (více v příspěvku „Rada souhlasí s trestáním dopravních přestupků spáchaných v jiném členském státě EU“, [Monitoring březen 2011](#)). Výbor TRAN se společným postojem Rady zabýval v květnu 2011 a většinu jejích požadavků akceptoval (více v příspěvku „TRAN souhlasí s trestáním dopravních přestupků spáchaných v jiném členském státě EU“, [Monitoring květen 2011](#)). V červenci 2011 totéž učinilo i plénium EP (více v příspěvku „EP souhlasí s trestáním dopravních přestupků spáchaných v jiném členském státě EU“, [Monitoring červenec/srpen 2011](#)).

Obsah

Rada podpořila elektronickou výměnu údajů o přestupcích mezi jednotlivými členskými státy, resp. o jednotlivých provozovateli registrovaných motorových vozidel.

Přestože Komise původně předpokládala, že přes hranice „přenositelnými“ přestupky budou nepřiměřená rychlost, nezastavení vozidla na červenou, nezapnuté bezpečnostní pásy a řízení pod vlivem alkoholu (podle Komise právě z těchto příčin vznikají tři čtvrtiny dopravních nehod), katalog bude nakonec rozšířen o další 4 položky: řízení pod vlivem návykových látek, nepoužití ochranné přilby, nezákonné použití pruhu pro průjezd vozidel s přednostním právem jízdy a nezákonné použití mobilního telefonu (nebo jiného komunikačního prostředku) při řízení.

Směrnice se bude vztahovat na všechny řidiče. Data o provozovateli registrovaných motorových vozidel (jméno, datum narození, adresa) a konkrétních přestupcích (kdy a kde byl přestupek spáchán, s jakým vozidlem jaké registrační značky ap.) by si měly členské státy vyměňovat skrze systém *Eucaris* (v budoucnu potenciálně i skrze sofistikovanější systém, ovšem na žádost EP vždy tak, aby veškerá data související s konkrétním případem byla chráněna a po jeho uzavření ze systému odstraněna).

Na druhou stranu bude vždy záležet na tom, zda stát, v němž byl přestupek spáchán, bude výměnu dat vůbec iniciovat, resp. zda bude požadovat sankcionování přestupku. Pokud ano, měl by být povinen zformulovat oznámení s popisem přestupku v jazyce toho, kdo přestupek spáchal (rozhodný bude jazyk země, v němž bylo příslušné motorové vozidlo zaregistrováno), a odeslat jej jeho provozovateli doporučenou poštou. (Lze očekávat, že pro řadu členských států včetně ČR to bude byrokraticky náročné, přestože vzor daného oznámení bude do nové normy včleněn jako příloha.)

Pokud dotčený provozovatel vozidla (resp. řidič, o němž provozovatel informuje) pokutu neuhradí, nebude směrnice stanovovat žádný konkrétní mechanismus.

Ten by měl být závislý na existujících (mezi)národních normách a/nebo bilaterálních dohodách mezi příslušnými členskými státy, popř. na tom, zda řidič se svým vozidlem navštíví stát, v němž přestupek spáchal, znovu. V tom případě by tamější orgány pochopitelně měly mít možnost pokutu vymáhat.

Sporné body

Rada v prvním čtení (za nesouhlasu Itálie) změnila právní bázi návrhu z čl. 91 odst. 1 Smlouvy o fungování EU týkajícího se dopravy na čl. 87

odst. 2 téhož dokumentu týkající se policejní spolupráce. Výslednou normu tak nebudou povinny implementovat Velká Británie a Irsko (plus Dánsko, jež by pro uplatnění směrnice na svém území muselo přijmout separátní mezinárodní smlouvu).

Norma také nebude přesně specifikovat operační podmínky policejní spolupráce. Musela by být založena na čl. 87 odst. 3 Smlouvy o fungování EU a namísto kvalifikované většiny schválena jednomyslně.

Komise již dříve připustila, že výměna relevantních informací bude pro členské státy (minimálně zpočátku) znamenat zvýšenou byrokratickou a finanční zátěž.

Přitom podíl přestupků spáchaných cizozemci se standardně pohybuje pouze v řádu jednotek procent (s výjimkou zemí, které patří mezi oblíbené turistické destinace, např. Francie; za EU jako celek se číslo *pohybuje* okolo 15%). Komise navíc ve svých materiálech tvrdí, že zamýšlené opatření nemusí nutně zajistit větší bezpečnost na silnicích, ač pohnutky k předložení příslušného textu byly právě tyto.

Rovněž je možný konflikt s platným *rámcovým rozhodnutím č. 2005/214* o uplatňování zásady vzájemného uznávání peněžitých trestů a pokut (nad 70 €). Podle Komise by měla směrnice rámcové rozhodnutí pouze doplnit a umožnit, aby otázka dopravních přestupků byla vyřešena přímo mezi příslušnou státní autoritou a provozovatelem vozidla, nikoliv mezi dvěma státy, jak to předpokládá právě rámcové rozhodnutí. Viděno z druhé strany, nová směrnice sice nebude zakládat žádnou povinnost s výjimkou výměny informací o přestupcích mezi jednotlivými členskými státy, resp. o jednotlivých provozovateli registrovaných motorových vozidel (nebude harmonizovat ani povahu přestupků, ani tresty uložené za jejich spáchání), nicméně na základě platného rámcového rozhodnutí by mělo být možné vymáhat stanovené pokuty. Tuto interpretaci *připouští* i Komise.

Další vývoj

Implementační lhůta nové směrnice – poté, co bude uveřejněna v Úředním věstníku EU – bude činit 24 měsíců.

Po 5 let od vstupu směrnice v platnost (tj. 3 roky po implementaci) by měla Komise prozkoumat možnost rozšíření seznamu „přenositelných“ dopravních přestupků.

ENERGETIKA

Komise vydala sdělení týkající se dodávek energie a vnější dimenze energetické politiky EU

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o zabezpečení dodávek energie a mezinárodní spolupráci – „Energetická politika EU: jednání s partnery za našimi hranicemi“
(KOM(2011)539)

Návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje mechanismus výměny informací o mezivládních dohodách mezi členskými státy a třetími zeměmi v oblasti energetiky
(KOM(2011)540)

Komise 7. 9. 2011 vydala sdělení týkající se dodávek energie, mezinárodní spolupráce a angažmá partnerů za hranicemi EU. Podle Komise má jít o pokus poprvé formulovat jasnou a širší strategii pro vnější dimenzi energetické politiky EU, což má přispět k lepší koordinaci mezi členskými státy při formulaci priorit v této oblasti.

Právě nedostatek koordinace bývá kritizován jako příčina malé efektivity při vyjednávání s externími partnery, jež jsou zpravidla dodavateli energetických zdrojů či surovin.

Kontext

V listopadu 2010 Komise zveřejnila coby další ze strategických dokumentů, jejichž cílem má být postupné vybudování energetické politiky EU, [sdělení](#) o energetické strategii pro Evropu na období 2011–2020. K hlavním prioritám strategie [Energie 2020](#) náleží právě zajištění udržitelnosti dodávek energie v EU (více v příspěvku „Komise zveřejnila novou energetickou strategii EU do roku 2020“, [Monitoring listopad 2010](#)).

V posledních letech významným způsobem roste podíl energetických zdrojů, které EU dováží, především ropy a zemního plynu. Právě v oblasti vnější dimenze bývají často kritizovány nedostatky energetické politiky EU, kdy se spíše než o existenci koordinované a navenek čitelné pozice hovoří o existenci 27 paralelně fungujících energetických politik členských států, které uzavírají dohody s dodavatelskými třetími zeměmi.

Kritika nedostatku koordinace ve vztahu nejen k dodavatelským, ale také tranzitním zemím pak zaznívá v souvislosti se situacemi, jako bylo čelení „plynovým krizím“ mezi Ukrajinou a Ruskem, a zejména v otázkách budování nové klíčové infrastruktury pro dovoz energetických zdrojů do EU (zejména plynu).

Obsah

Sdělení týkající se dodávek energie a mezinárodní spolupráce vyzývá k lepšímu prosazování zájmů EU v energetické oblasti navenek, kde podle něj dochází k zosťujícímu se soupeření o zdroje. V souladu se strategií Energie 2020 má dojít k posílení vnějšího rozměru energetické politiky EU, čehož má být dosaženo zlepšením průhlednosti v oblasti dohod členských států se třetími zeměmi o energetických dodávkách. Sdělení proto zdůrazňuje potřebu lepší koordinace při jednání s partnerskými zeměmi, při zaujímání stanovisek v mezinárodních organizacích i vůči třetím zemím a při rozvíjení komplexních energetických partnerství navenek.

Strategie 2020 v této souvislosti zdůrazňovala takové nástroje vnější politiky EU, jako je evropská politika sousedství, či propojení této agendy s aktivitami, jako je podpora dalšího rozšiřování [Energetického společenství](#). Od roku 2000 běží také [energetický dialog mezi EU a Ruskem](#), které je nejdůležitějším dodavatelem některých energetických surovin. V únoru 2011 přitom komisař pro energetiku Günther Oettinger a ruský ministr pro energetiku Sergej Šmatko podepsali [memorandum](#) o porozumění týkající se přípravy nové cestovní mapy pro energetickou spolupráci mezi Ruskem a EU do roku 2050.

Sdělení vyjmenovává více než 40 konkrétních opatření pro zlepšení koordinace a formulaci jasnější energetické pozice EU navenek, netýká se ale pouze energetických dodávek, ale také otázek, jako je podpora OZE v zemích mimo EU či jaderná bezpečnost. Zdůrazňována je především potřeba výměny informací, které se týkají mezinárodních dohod se třetími zeměmi, a to i před jejich uzavřením.

Komise by měla být oprávněna poskytnout stanovisko o souladu těchto dohod s právem EU a s jejími cíli v oblasti bezpečnosti dodávek, toto stanovisko ovšem může být pouze vodítkem či zdrojem určitého tlaku. Komise není v této věci oprávněna autoritativně rozhodnout a soulad s obecnými cíli vnější energetické politiky EU vynutit.

V případě, kdy je to nutné pro dosažení cílů EU ve vnější energetické politice, by měly být dohody se třetími zeměmi projednávány také na úrovni EU.

Nové partnerství v oblasti projektů rozvíjejících OZE chce EU navrhnout pro země jižního Středomoří. Také rozvojová politika EU má v této souvislosti klást větší důraz na zlepšení přístupu rozvojových zemí k udržitelné energii.

Sdělení se dotýká také jaderné energie. Zde chce EU především podporovat přijetí právně

závazných norem v oblasti jaderné bezpečnosti na mezinárodní úrovni, především při jednáních na úrovni MAAE.

Posilování a vyhodnocování jaderné bezpečnosti chce EU podporovat především v sousedních zemích (viz nedávná podpora zahrnutí jaderných elektráren v některých zemích, jichž se týká evropská politika sousedství, do zátěžových testů, které EU spustila pod vlivem havárie v japonské elektrárně Fukušima).

Komise sdělení o zabezpečení dodávek energie a mezinárodní spolupráci doprovodila i konkrétním legislativním [návrhem](#) na rozhodnutí o zřízení mechanismu pro výměnu informací o mezivládních dohodách v oblasti energetiky mezi členskými státy a třetími zeměmi.

Oznamovací postup, který se nyní používá v oblasti dohod týkajících se plynu, by měl být rozšířen na všechny druhy energií. Mechanismus má jednak posílit vyjednávací pozici vůči třetím zemím, jednak vytvořit právně bezpečné prostředí pro investice.

Další vývoj

Příkladem energetické dohody se třetími zeměmi, při níž by Komise chtěla hrát roli negocia-tora, je jednání o dohodě týkající se vybudování transkaspického plynovodního systému.

EU dlouhodobě plánuje diverzifikaci vnějších dodávek zemního plynu. Tomuto cíli by mělo sloužit vybudování transkaspického potrubního systému a známý projekt Nabucco, jehož účelem by mělo být diverzifikovat dodávky plynu do EU prostřednictvím importu z kaspické oblasti. Plány na jeho výstavbu jsou ovšem poznamenány průtahy, nejasnostmi týkajícími se dodavatelů plynu (původní úvahy zahrnovaly Írán či Irák, jako pravděpodobnější dodavatelské země se ovšem jeví Ázerbájdžán a Turkmenistán, i když se objevují pochybnosti, zda budou schopny uspokojit dodávky vzhledem k existujícím kontraktům s Ruskem). Určitou komplikací byl také ne zcela vyřešený spor o status Kaspického moře a rozdělení těžebních sektorů v něm mezi některými pobřežními státy. V neposlední řadě je třeba zmínit konkurenční projekt South Stream, který má naopak dále posílit dodávky ruského plynu do Evropy, a to jižní cestou (skrze Černé moře, mimo území Ukrajiny, která dosud hrála roli klíčové tranzitní země pro dodávky plynu do Evropy).

12. 9. 2011 [přijala](#) Rada mandát zmocňující Komisi k vyjednání smlouvy s Ázerbájdžánem a Turkmenistánem, která by měla podpořit infrastrukturní projekt plynovodu přes Kaspické moře, jež by bylo možné prostřednictvím nové i již existující infrastruktury dále propojit s odběratelskými státy v Evropě.

Za zajímavé lze v té souvislosti považovat i další události, k nimž v oblasti vnější dimenze energetické politiky EU v září 2011 došlo. Týkají se zejména zemního plynu a jeho dodávek.

6. 9. 2011 započalo plnění první dokončené větve sporného plynovodu Nord Stream, který po dni Baltského moře spojuje oblasti v okolí ruského Vyborgu a německého Greifswaldu. Spuštění plynovodu bylo plánováno na 1. 10. 2011.

Projekt plynovodu, jehož nadpolovičním podílníkem je ruská společnost Gazprom – k dalším partnerům náleží německé (E.ON Ruhrgas, BASF), francouzské (GDF Suez) a nizozemské (Nederlandse Gasunie) společnosti –, vyvolal nesouhlasné reakce především mezi dosud významnými tranzitními zeměmi, k nimž náleží členské státy EU (Polsko), ale také Ukrajina. Poměrně dlouho také trvalo, než projekt obdržel souhlas dalších členských států EU ležících při pobřeží Baltského moře, především Švédska a Finska. Došlo proto ke zpoždění realizace, stavba však po započetí na jaře 2009 velmi rychle pokračovala, což umožnilo její dokončení v roce 2011.

Plynovod Nord Stream, který má sloužit k posílení dodávek ruského plynu do EU (prostřednictvím přípojky jménem Gazela by jej mohla využívat i ČR), má mít 2 větve, s dokončením druhého potrubí se počítá v posledním čtvrtletí roku 2012. Konečná kapacita potrubí má dosahovat 55 mld. m³, celkové investice, které měla k dispozici mezinárodní společnost Nord Stream AG, jež má na starosti plánování, konstrukci a provozování plynovodu, dosahují téměř 7,5 mld. \$.

Současně s postupným budováním projektu Nord Stream dostal nové impulzy také další projekt týkající se dodávek ruského plynu do Evropy – South Stream. Na projektu se opět podílejí německé (Wintershall), francouzské (EDF) a zejména italské (ENI) společnosti, které 16. 9. 2011 podepsaly s ruským Gazpromem dohodu o urychlení vybudování projektu, který má sestávat ze 4 plynovodních tras s celkovou délkou 900 km.

Konečné investiční rozhodnutí by mělo padnout v roce 2012 a započetí výstavby je plánováno na rok 2013.

Nastíněný přehled projektů pro posílení dodávek plynu do EU do určité míry ilustruje nedostatky v koordinaci a společném postupu týkajícím se základní strategie a priorit v oblasti vnější energetické politiky (diverzifikace dodávek jakožto priorit a politika vůči dodavatelským státům, otázka diverzifikace transportních tras a politiky vůči tranzitním zemím ap.). Na druhé straně je třeba vzít v úvahu, že projekty budování energetické infrastruktury ne-

jsou jen záležitostí energetické politiky a strategie, ale jedná se také o projekty komerční. Flexibilita a postup vpřed je zde také otázkou strategie klíčových firem, které se na projektech podílí, byť se zde významným způsobem účastní hráči silně propojení se státem a politickou sférou ve své zemi (typicky ruský Gazprom).

HOSPODÁŘSKÁ A MĚNOVÁ UNIE

Státy přijímají návrh na navýšení záchranného fondu EFSF

Parlamenty členských států eurozóny schvalují posílení pravomocí záchranného mechanismu EFSF, a tedy poskytnutí druhého balíku půjček Řecku.

Kontext

Zástupci zemí eurozóny se na zasedání 21. 7. 2011 shodli, že Řecku poskytnou druhý záchranný balík v celkové výši 109 mld. €. V této souvislosti se také hovořilo o potřebě navýšit záchranný mechanismus EFSF na 780 mld. €, aby fond mohl půjčit finance v objemu 440 mld. €. Podle ministrů financí má dojít také k navýšení pravomocí mechanismu (více v příspěvku „Řecko získá druhý balík půjček“, [Monitoring červenec/srpen 2011](#)).

Během září 2011 se v souvislosti se záchranným balíkem pro Řecko v EU objevily spekulace o navýšení záchranného mechanismu EFSF až na hodnotu 2 bil. €, a to prostřednictvím ECB, pokud by pomoc potřebovaly Itálie a Španělsko. Tento krok však zatím nebyl potvrzen.

Obsah

Francie, Německo, předseda Komise José Manuel Barosso a komisař Oli Rehn na telekonferenci 14. 9. 2011 zdůraznili, že Řecko by eurozónu nemělo opouštět.

Členské státy eurozóny začaly v září hlasovat o rozšíření EFSF. Finský parlament jej ze 17 zemí schválil jako desátý (po Slovinsku, Belgii, Španělsku, Francii, Řecku, Irsku, Itálii, Lucembursku a Portugalsku). 29. 9. 2011 opatření schválil německý parlament. Německo je největším přispěvatelem do mechanismu. Namísto současných 123 mld. bude nově přispívat 211 mld. €. Návrh podpořilo 523 poslanců, 85 bylo proti a 3 se zdrželi. Kancléřka Angela Merkelová získala na svoji stranu i opoziční strany.

Hlasovat bude ještě Rakousko, Kypr, Estonsko, Malta a Nizozemsko. Nejobtížnější bude zřejmě schvalování ve slovenském parlamentu, který chce hlasovat jako poslední, patrně v polovině října.

Finsko jako jediná země eurozóny podmiňuje navýšení EFSF poskytnutím dodatečných záruk od Řecka. Uzavřelo s Řeckem dvoustrannou dohodu, která byla ostře kritizována zbývajícími členy bloku.

Aby mohla čerpat další půjčky, představila vláda Řecka 21. 9. 2011 další úsporná opatření. Chce tak vyslat signál ostatním členům eurozóny, že si chce euro ponechat. Mezi opatřeními je např. další rozšíření zdanění příjmů, krácení důchodů státních zaměstnanců o 1 200 € měsíčně, stejně jako těm, kteří odejdou do důchodu před 55. rokem věku, zrušení 30 tis. pracovních míst ve veřejném sektoru, urychlení privatizace, liberalizace regulovaných profesí, revize vybírání daní ap.

Řecká veřejnost na tento stav reagovala 22. 9. 2011 vyhlášením 24hodinové generální stávkou.

Komise prostřednictvím komisaře pro regionální politiku Johanese Hahna [finalizovala](#) akční plán, aby Řecko efektivně využívalo finance ze strukturálních fondů. Řecko může do konce programovacího období v roce 2013 vyčerpat 15 mld. €. (Z peněz na období 2007–2013 doposud vyčerpal jen 30 %.) Akční plán zahrnuje kolem 100 projektů na posílení rozvoje, vztahuje se na všechny regiony Řecka a zjednodušuje byrokratické procedury k získání dotace. Spolufinancování ze strany EU by se mělo pohybovat až ve výši 95 %.

Otázce poskytnutí další části půjčky Řecku se ve svém [projevu](#) 28. 9. 2011 o stavu Unie věnoval i předseda Komise José Manuel Barosso, který tento krok podmínil jasným a odhodlaným postojem Řecka úsporná opatření včas provést. Řecko čeká na vyplacení části půjčky ve výši 8 mld. €.

Další vývoj

Ministři financí eurozóny nebudou na svém zasedání 3. 10. 2011 schopni Řecku uvolnit potřebné finance, neboť budou čekat na připravovanou hodnotící zprávu Komise, MMF a ECB (tzv. trojka) o dosavadním hospodaření Řecka.

EP a Rada dosáhly kompromisu stran rozpočtových pravidel v eurozóně

Návrh nařízení Rady (EU) č. .../..., kterým se mění nařízení (ES) č. 1467/97 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku ([KOM\(2010\)522](#))

Návrh směrnice Rady o požadavcích na rozpočtové rámce členských států ([KOM\(2010\)523](#))

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o účinném prosazování rozpočtového dohledu v eurozóně ([KOM\(2010\)524](#))

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o donucovacích opatřeních k nápravě nadměrné makroekonomické nerovnováhy v eurozóně ([KOM\(2010\)525](#))

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1466/97 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik ([KOM\(2010\)526](#))

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy ([KOM\(2010\)527](#))

Zástupci Rady a EP [dosáhli](#) 14. 9. 2011 po přibližně půl roce intenzivních jednání kompromisu stran „šestibalíku“ (six pack) – textů, jež mají revidovat a zpřísnit (především) Pakt stability a růstu a výrazně kvalitativně pozměnit dosavadní měnovou integraci v EU (v eurozóně) tím, že dosavadní sankční mechanismy doplní také o účinnou prevenci a do obou (prevence i sankce) zahrne rovněž legislativou dosud nepokrytou otázku „nadměrné makroekonomické nerovnováhy“.

Rada kompromis, zprostředkovaný polským předsednictvím a Komisí, fakticky [akceptovala](#) na neformálním zasedání ve Vratislavi 16. 9. 2011 a v Coreperu 21. 9. 2011, plénum EP jej [stvrdilo](#) 28. 9. 2011, a uzavřelo tak dosud otevřené první čtení.

Kontext

Návrhy Komise byly předloženy v září 2010 s cílem revidovat a věcně rozšířit dosavadní Pakt stability a růstu (zejm. [nařízení č. 1466/97](#) a [č. 1467/97](#)), jež fakticky požaduje plnění tzv. maastrichtských konvergenčních kritérií nezbytných pro přistoupení k eurozóně i po připojení k této měnové oblasti.

Dosavadní měnová integrace by tak měla získat chybějící ekonomický (nebo lépe řečeno fiskální) legislativou zevrubně ošetřený „pilíř“ a dostát tak svého pojmenování – hospodářská a měnová unie. V důsledku by měla rovněž zesílit již delší dobu patrná tendence vedoucí eurozónu směrem k určité formě federace.

Komise v září 2010 mj. navrhla, aby státy eurozóny, které překročí hranici ročního rozpočtového schodku ve výši 3 % HDP a/nebo nebudou viditelně (o 5 % ročně během 3 let) snižovat nárůst svého celkové zadlužení (tj. to zadlužení, které překročí hranici 60 % HDP), zaplatily pokutu ve výši 0,2 % HDP. Sankce měly začít platit bezprostředně (fakticky automaticky) poté, co se ukáže, že konkrétní stát uvedená kritéria porušuje (více v příspěvku „Komise chce sankce za porušení rozpočtových pravidel v eurozóně“, [Monitoring září 2010](#)).

Zásadní komplikací se stala německo-francouzská schůzka v říjnu 2010 v Deauville, kde se obě země neformálně dohodly na prosazování z jejich hlediska příznivějšího (ne tak přísného a především politického) mechanismu (více v příspěvku „Sankce za porušení rozpočtových pravidel v eurozóně dostávají trhliny“, [Monitoring říjen 2010](#)), a později i německo-francouzský návrh tzv. paktu pro konkurenceschopnost (jež byl později přejmenován na pakt pro euro). V obou případech šlo – vedle mnoha dalších méně či více formálních pokusů o řešení tzv. dluhové krize – o iniciativy, které znepráhlednily situaci i samotné legislativní procesy jak pro členské státy, tak pro Komisi a EP.

Zpravodajové příslušných textů z výboru ECON uveřejnili návrhy svých zpráv v lednu 2011 (více v příspěvku „ECON odkryl karty: takhle na porušení rozpočtových pravidel v eurozóně“, [Monitoring leden 2011](#)), Rada svůj tzv. obecný přístup, v němž fakticky zopakovala svou pozici artikulovanou již dříve v závěrečné [zprávě](#) pracovní skupiny předsedy Evropské rady Hermana Van Rompuye z října 2010, představila v březnu 2011 (více v příspěvku „Rada představila svou pozici k rozpočtovým pravidlům v eurozóně“, [Monitoring březen 2011](#)). Plénum EP svou pozici schválilo v červnu 2011, první čtení ale nezavršilo – s argumentem přijmout celý „šestibalík“ faktickým konsenzem s Radou (více v příspěvku „EP schválil svou pozici k rozpočtovým pravidlům v eurozóně, první čtení ale nezavršil“, [Monitoring červen 2011](#)).

Obsah a sporné body

[Výsledkem kompromisu](#) je řada ústupků vůči požadavkům EP.

Jedny z největších sporů vyvolal návrh (KOM(2010)526) mající revidovat preventivní část Paktu stability a růstu, [nařízení č. 1466/97](#). Členské státy EU by měly i nadále sestavovat tzv. střednědobé rozpočtové cíle a každoročně Komisi zasílat stabilizační (v případě členů eurozóny) a konvergenční (v případě ostatních členů EU) programy. V budoucnu (počínaje rokem 2012) ovšem budou muset Komisi v rámci tzv. evropského semestru (procedura posuzování státních rozpočtů členských

států EU; více v příspěvku „Komise zahájila evropský semestr výroční zprávou o růstu“, [Monitoring leden 2011](#)) zasílat každý duben i návrhy svých ročních rozpočtů a nebudou moci navýšit své výdaje v zásadě více, než činí (v procentuálním vyjádření) růst jejich HDP. Sankce za porušení uvedeného se budou týkat jen členů eurozóny. Komise nejprve vydá varování a po uplynutí 7 měsíců, nedojde-li k nápravě, uplatní – formou úročených vkladů – sankci ve výši 0,2 % HDP, pokud většina států eurozóny (nyní 9) nerozhodne jinak. Příslušná [zpráva](#) Corien Wortmann-Kool byla plénum EP přijata poměrem 354:269:34.

Co se týče „nápravné“ části Paktu stability a růstu, [nařízení č. 1467/97](#), resp. návrhu KOM(2010)522, měl by se do budoucna (počínaje rokem 2012) zpřísnit tzv. postup při nadměrném schodku, tedy v situaci, kdy má členský stát EU rozpočtový deficit vyšší než 3 % HDP a jeho celkové zadlužení překračuje 60 % HDP (v současnosti je v 27členné EU 23 takových států včetně ČR). Pokud členské státy nesníží své zadlužení v průměru 0,5 % HDP v průběhu 3 let, uplatní se postup při nadměrném schodku a v případě zemí eurozóny i sankce (výjimku z tohoto pravidla by mělo představovat pouze zadlužení vzniklé v důsledku realizace důchodové nebo jiné zásadní ekonomické reformy v dané zemi, nový mechanismus by od roku 2012 rovněž neměl ovlivnit již realizované postupy při nadměrném schodku, ty by měly nejprve – nejvýše během 3 let – vypršet). Státy eurozóny by měly být sankcionovány tehdy, pokud dvakrát po sobě nenaplní doporučení Komise na snížení svého deficitu/dluhu, a to pokutou ve výši 0,2 % HDP. Pokud půjde současně o státy nerespektující své střednědobé rozpočtové cíle (viz výše), může sankce dosáhnout až 0,4 % HDP. Navíc přijdou o úroky ze svého vkladu, který právě kvůli nedodržení svého střednědobého rozpočtového cíle poskytl Komisi (viz výše). Na druhou stranu Komise bude moci k sankci přistoupit jedině tehdy, pokud se proti ní nepostaví kvalifikovaná většina členů eurozóny (tj. 12 ze 17 členů se 157 váženými hlasy z 213). Příslušná [zpráva](#) Dioga Feia byla plénum EP přijata poměrem 363:268:37.

Další z textů (KOM(2010)524) by měl počínaje rokem 2012 napomoci členské státy eurozóny sankcionovat nejen v případě nadměrného rozpočtového deficitu (viz výše), ale i v případě nadměrného celkového zadlužení (tj. nad 60 % HDP), a to ve výši 0,2–0,5 % HDP z předchozího roku. Musí se na ně ovšem již vztahovat postup při nadměrném schodku. Uvedené sankce by mělo být možné navýšit těm zemím eurozóny, které budou podvádět se statistikami týkajícími se údajů o jejich rozpočtovém schodku a/nebo celkovém dluhu. Sankce by měly nabývat

podoby vratných úročených vkladů. Pokud však dotčený členský stát své celkové zadlužení nebude snižovat, měl by (nejprve) přijít jak o úrok, tak (později) o celý vklad, a to ve prospěch EFSF. (Uvedený postup by měl být nicméně po přechodnou dobu 3 let platný jen pro státy, na které se dosud nevztahuje postup při nadměrném schodku podle stávajících pravidel.) Příslušná [zpráva](#) Sylvie Goulard byla plénum EP přijata poměrem 352:237:67.

Čtvrtý z návrhů (a po výše uvedeném druhý nový, tj. nerevidující žádnou z norem původního Paktu stability a růstu; KOM(2010)527) se týká prevence (monitorování) a nápravy makroekonomických nerovnováh plynoucích z vývoje soukromého a/nebo veřejného zadlužení, cen nemovitostí, nezaměstnanosti ap. (v zásadě by tedy mělo být lhotežné, jakého charakteru tyto nerovnováhy nabudou). Počínaje rokem 2012 by měl být stát (nikoliv už striktně člen eurozóny), který nezačne během 6 měsíců sjednávat nápravu a ignoruje 2 doporučení Komise, pokutován do výše 0,1 % svého HDP, pokud se proti tomu nepostaví kvalifikovaná většina v Radě. Příslušná [zpráva](#) Elisy Ferreira byla plénum EP přijata poměrem 554:90:21.

Pátý text (KOM(2010)525) doplňuje předchozí návrh o sankce pro členské země eurozóny. Při nerespektování doporučení Komise by měl dotčený stát (počínaje rokem 2012) poskytnout (Komisi) vklad ve výši 0,1 % svého HDP. Vklad by měl být úročen, ovšem po doručení druhého doporučení (a jeho ignoraci) také přeměněn v nevratnou pokutu. V obou případech by se měly sankce uplatnit automaticky, pokud se proti nim nepostaví kvalifikovaná většina členů eurozóny (tj. 12 ze 17 členů se 157 váženými hlasy z 213). Příslušná [zpráva](#) Carla Haglunda byla plénum EP přijata poměrem 394:63:206.

Konečně poslední text (KOM(2010)523) se týká požadavků na „rozpočtové rámce“, resp. stanovení statistických a rozpočtových standardů. Počínaje rokem 2014 by měly nezávisle auditované národní účty pokrývat (také) všechny (státní) agentury a veřejné korporace, měly by být uveřejňovány měsíčně (regionální čtvrtletně), s výjimkou Velké Británie by se součástí národních právních rádu měly stát maximální povolené limity rozpočtových deficitů a celkového zadlužení a rozpočtové plánování by mělo být minimálně tříleté. Příslušná [zpráva](#) Vicky Ford byla plénum EP přijata poměrem 442:185:40.

Podrobnější informace lze nalézt ve shrnujícím [textu](#), který bezprostředně po schválení kompromisu plénum EP uveřejnila Komise.

Obecně platí, že členské státy EU (a eurozóny zvláště) by měly sledovat přísnější fiskální disciplínu. Také by mělo dojít k všeobecnému posílení Komise, a to i v dohledu nad potenciálními makroekonomickými nerovnováhami. Na

úrovni EP (resp. jeho výboru ECON) by měl začít fungovat transparentní (veřejnosti otevřený) „hospodářský dialog“: členskými státy, resp. jejich ministrům financí by měla být nabídnuta „možnost zúčastnit se výměny názorů“ (nutno nicméně poznamenat, že ve finální verzi kompromisu již nefiguruje původní slovo „dobrovolné“). Zásadní změnou je také kodifikace dosud nezávazného mechanismu evropského semestru. Z hlediska postavení členských států je podstatné, že souhlasily se zavedením tzv. obrácené většiny (tj. že Rada by měla mít možnost zvrátit rozhodnutí („varování“) Komise založené v zásadě na kterémkoli z textů „šestibalíku“ jedině v případě, že jej přehlasuje, v některých případech pouhou prostou většinou).

Kompromis podrobila kritice zejm. levice, tj. zelení, socialisté a komunisté v EP (ač řada jejich návrhů do něj byla zakomponována) s argumentem, že úsporná opatření sama o sobě neznamenají impuls pro zvýšení hospodářského růstu a zaměstnanosti. Komunisté hlasovali proti všem 6 návrhům, socialisté podpořili jen zprávu Elisy Ferreira a zelení krom ní také zprávu Vicky Ford a zprávu Carla Haglunda (socialisté se při hlasování o této zprávě zdrželi).

Další vývoj

Rada by mohla kompromis definitivně formálně přijmout 4. 10. 2011, patrně se tak stane ale až po nezbytných zásadách právního oddělení Rady v průběhu listopadu 2011. V praxi to znamená, že celý legislativní balík by se mohl začít uplatňovat, jak se předpokládá, počínaje rokem 2012 (resp. v případě návrhu KOM(2010)523 počínaje rokem 2014).

Debata o „hlubší ekonomické koordinaci“ v rámci EU by měla pokračovat i nadále. V průběhu října 2011 se např. počítá s předložením návrhu tematické zprávy předsedy Hermana Van Rompuye, o níž byl požádán v červenci 2011 (více v příspěvku „Řecko získá druhý balík půjček“, [Monitoring červenec/srpen 2011](#)).

INSTITUCIONÁLNÍ ZÁLEŽITOSTI

Barroso pronesl projev o stavu Unie [President of the European Commission José Manuel Barroso: State of the Union Address 2011](#)

Na plenárním zasedání EP 28. 9. 2011 vystoupil předseda Komise José Manuel Durão Barroso s každoročním [projevem](#) o stavu Unie věnovaným tentokrát pracovnímu programu Komise pro následující rok 2012. Hlavním bodem pro-

jevu bylo oznámení, že Komise se shodla na formálním návrhu zavedení daně z finančních transakcí jakožto nového příjmového zdroje pro rozpočet EU (viz výše). Média nicméně zaznamenala především Barrosovo prohlášení o tom, že Unie podle jeho názoru nyní čelí největší krizi a výzvě ve své historii

Poněkud expresivně ji nazval zkouškou ohněm pro celou generaci a současně odsoudil snahy členských států bojovat vůči krizi jiným způsobem než v mantinelech institucionálního rámce EU.

Kontext

Na základě [rámcové dohody](#), která byla v roce 2010 uzavřena mezi Komisí a EP, předstoupil předseda Komise před plénum EP s projevem o stavu Unie (po vzoru každoročních projevů amerických prezidentů na půdě Kongresu) už podruhé.

Jeho cílem bylo především představení pracovního programu Komise pro rok 2012. Očekávalo se, že předseda Komise bude s europoslanci debatovat především o tématech týkajících se evropské ekonomiky (nezaměstnanosti, krize eurozóny, opatření týkajících se finančního sektoru) a role EU na globální scéně. Plénum EP na zasedání 26.–29. 9. 2011 současně hlasovalo o legislativním „šestibalíku“ (viz výše), který přináší zesílený dohled nad správou veřejných financí členských států eurozóny. Bylo tedy logické, že Barroso, který za nedostatek akceschopnosti tváří v tvář současným problémům nezřídka čelí kritice i ze strany příslušníků těch politických frakcí, které jej při schvalování Komise pro nové funkční období podpořily (EPP), použije svůj projev k důraznému apelu na poslance, aby kontroverzní balík přijali.

Obsah

Předseda Komise se ve svém projevu soustředil především na 2 témata. Prvním z nich bylo zavedení celoevropské daně z finančních transakcí, které je součástí navrhované reformy rozpočtové politiky EU po roce 2014 (více výše a v příspěvku „Komise zveřejnila konkrétní návrh podoby finanční perspektivy 2014–2020“, [Monitoring červen 2011](#)). Druhým tématem byla role EU v Evropě a v globálních otázkách v současné situaci doznívající globální recese a současně obav z nástupu nových ekonomických problémů, které by postihly i Evropu.

Barroso obhajoval nutnost zachování existence EU jako garanta míru a stability v Evropě a odsuzoval snahy členských států a jejich politického vedení vystupovat „individualisticky“ při řešení ekonomických problémů. Předseda Komise kritizoval také přístup Rady EU ke krizi a roli finančního sektoru.

Evropu podle něho v současné době ohrožuje nejen krize ekonomická, ale také krize důvěry vůči politickým vůdcům, v samotnou Evropu a v její schopnost nacházet společná řešení problémů. Ve snaze varovat před nebezpečím návratu členských států k nacionalismu a vládnutí na úrovni EU k intergovernmentalismu Barroso připomínal také blížíící se stoleté výročí vypuknutí první světové války. Zatímco Komise, jíž Barroso předsedá, je podle něho doménou komunitárního přístupu, který upřednostňuje instituce EU před mocí národních vlád, Rada a Evropská rada jsou podle něho doménou právě nebezpečného intergovernmentálního (mezivládního) přístupu, který může podle Barrosa přinést smrt sjednocené Evropě, neboť ji neumí vyvést ze současné krize. Trhy podle něj v současnosti žádají ještě větší sjednocení Evropy, dokončení měnové unie, která se nachází v hlubokých potížích, stejně jako unie hospodářské, bez které podle Barrosa není možné udržení společné měny.

Komise by měla hrát větší roli jako nezávislá autorita; její předseda dokonce v projevu navrhl další změny primárního práva, které by mohly zcela odstranit jednomyslnost při hlasování na úrovni orgánů reprezentujících členské státy, tedy Rady a Evropské rady.

Jednalo by se bezpochyby o nejvíce revoluční změnu primárního práva od dob Lisabonské smlouvy.

Barroso se netajil také zklamáním a dotčením nad kritikou, která na adresu EU přichází ze strany jiných světových aktérů, především USA. Podle předsedy Komise se EU nemá proč omlouvat za svoji sociálně tržní ekonomiku, na kterou by měly být národní státy a jejich vlády podle něho spíše hrdé.

Projev předsedy Komise lze označit za jednoznačnou obhajobu dalšího prohlubování integrace v ekonomické, ale i politické oblasti a silnou kritiku intergovernmentální cesty integrace.

Podle zpráv z médií byl předseda Komise během svého projevu několikrát přerušován mohutnými potlesky europoslanců.

Barroso v projevu také do značné míry připomínal svoji minulost příznivce krajní levice, podle některých komentátorů, kteří následně jeho projev hodnotili, bylo v řeči znát i Barrosovo vědomí, že se mu prozatím nepodařilo zapsat zlatým písmem mezi „velikány evropské integrace“ typu Paula-Henriho Spaaka či Jacquese Delorse.

Další vývoj

Ač EP zmíněný „šestibalík“ 28. 9. 2011 schválil, Barroso ve svém projevu explicitně prohlásil, že „Evropa potřebuje postoupit ještě dále“ a ohlásil, že Komise brzy zveřejní návrhy na ještě hlubší centralizaci v ekonomické oblasti.

EU podle něj potřebuje další mechanismy pro krizové řešení a především pro zajištění eura, a to v podobě prostředků v řádu bilionů eur. Evropský stabilizační mechanismus, který by měl nahradit stávající EFSF, by měl začít fungovat od roku 2013. Za tím účelem Komise podporuje zavedení eurodluhopisů (tzv. eurobondů) či dluhových pojistek na úrovni EU, což je ovšem krok, s nímž především Německo projevuje silný nesouhlas.

Do konce roku 2011 má Komise také zveřejnit návrhy nových pravidel pro fungování ratingových agentur, týkající se odpovědnosti bank a také individuální odpovědnosti za finanční operace.

Komise by se podle Barrosových slov měla stát „ekonomickou vládou“ Unie, je tedy poměrně jednoznačné, jaké „poučení“ a důsledky Barrosova Komise z hospodářského vývoje v Evropě vyvozuje a jakým směrem hodlá evropskou integraci dále směřovat.

Zejména možná další změna primárního práva, která by se týkala hlasovacích mechanismů, by [podle EUobserver](#) mohla znamenat, že Barroso namísto tradičního oportunistického přístupu ve snaze nerozhněvat členské státy zvolil naopak radikální konfrontaci.

JUSTICE A VNITRO

Komise navrhla změny a posílení pravidel schengenského prostoru

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Správa Schengenu – posílení prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích (KOM(2011)561)

Pozměněný návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o vytvoření hodnotícího a monitorovacího mechanismu k ověření uplatňování schengenského acquis (KOM(2011)559)

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady kterým se mění nařízení (ES) č. 562/2006 s cílem stanovit společná pravidla pro dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic v mimořádných situacích (KOM(2011)560)

Komise 16. 9. 2011 vydala dlouho očekávané návrhy týkající se jednak ustanovení hodnotícího a monitorovacího mechanismu k verifikaci aplikace schengenského práva, jednak pozměňující již existující [nařízení](#) z roku 2006, které stanovuje společná pravidla pro dočasné znovuzavedení (za výjimečných okolností) hraničních kontrol na vnitřních hranicích v rámci schengenského prostoru. Návrhy Komise doplnila sdělením

s názvem „Správa Schengenu – posílení prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích“. Návrhy mají posílit koordinaci řízení případných problémů ohrožujících schengenský prostor a rozhodování na evropské úrovni v otázce možného opětovného zavedení dočasných kontrol na vnitřních hranicích. Dosavadní přístup mezivládního schengenského hodnotícího mechanismu má být přeměněn ve prospěch řízení schengenského prostoru na úrovni EU.

Zjevná tendence posílit roli Komise při rozhodování ohledně znovuzavedení kontrol na vnitřních hranicích jakožto výsledek tlaku imigračních vln ovšem již dopředu vyvolávala nesouhlasné reakce členských států, např. Německa, Francie či Španělska.

Kontext

Během jara 2011 v souvislosti s přílivem uprchlíků přicházejících především z Afriky do zemí jižní Evropy zpřísnily ochranu svých hranic Francie a Itálie a dánská vláda následně oznámila úmysl obnovit i stálé kontroly na svých hranicích s jinými členskými státy schengenského prostoru. Otázkou budoucnosti Schengenu a ochrany vnějších i vnitřních hranic se proto v této době v EU zabývaly všechny klíčové instituce: plénum EP ([diskuse](#) na plenárním zasedání v květnu 2011), Rada ([jednání](#) v květnu 2011), Komise ([balík návrhů](#) týkající se imigrace) i Evropská rada. [Summit](#) v červnu 2011 vyzval Komisi, aby po letní přestávce na září 2011 připravila návrh posílení mechanismů týkajících se schengenského prostoru pro volný pohyb osob (více v příspěvku „Evropská rada jednala o budoucnosti Schengenu, migraci a ochraně vnějších hranic EU“, [Monitoring červen 2011](#)). V červenci 2011 EP na plenárním zasedání přijal [usnesení](#) týkající se případných změn v uplatňování pravidel schengenského systému, včetně obnovení hraničních kontrol mezi členskými státy Schengenu. EP odmítl možnost opětovného zavedení kontrol a potvrdil, že schengenský prostor je prostorem volného pohybu bez vnitřních hranic.

Současně upozornil, že podle čl. 77 Smlouvy o EU revidované Lisabonskou smlouvou se na rozhodnutí týkající se hraničních kontrol, azylové politiky a imigrace vztahuje spolurozhodovací procedura. Dal tak najevo, že odmítá být z procesu případných legislativních změn týkajících se Schengenu vyřazen.

Otázce budoucnosti Schengenu se věnovalo také neformální zasedání Rady, které se v červenci 2011 uskutečnilo v polských Sopotech.

Např. zástupci Francie zde volali po doplnění „záchranné klauzule“, která dle dosud platných schengenských dohod umožňuje přechodné zavedení

kontrol na vnitřních hranicích, aby v mimořádných případech mohlo dojít k urychlenému znovuzavedení kontrol. Jiné členské státy ovšem deklarovaly odpor k usnadnění možného znovuzavedení kontrol na vnitřních hranicích. Patří k nim i Polsko, které momentálně předsedá Radě EU (více v příspěvku „EP schválil usnesení o změnách schengenských pravidel“, [Monitoring červenec/srpen 2011](#)).

Obsah a sporné body

Cílem návrhů Komise nemá být usnadnění procesu znovuzavedení hraničních kontrol, ale spíše větší koordinace postupu v mimořádných případech na úrovni EU. Tato skutečnost iritovala některé členské státy poté, co došlo k předčasnému úniku podoby připravovaných návrhů.

Odpor členských států se odvíjel z nesouhlasu s tím, aby Komise posílila své pravomoci při rozhodování právě o případném znovuzavedení hraničních kontrol v mimořádných situacích. Komise si naopak od těchto změn slibuje posílení funkčnosti a integrity systému.

Opětovné zavedení hraničních kontrol na vnitřních hranicích Schengenu přitom návrhy podle očekávání označují za opatření poslední instance, k němuž by se EU měla uchýlovat pouze, pokud selhaly všechny alternativní způsoby řešení situace, jako jsou technická či finanční podpora Komise, členských států, agentury Frontex, Europolu ap. K obnovení hraničních kontrol by mohlo dojít, např. pokud některý z členských států nebude schopen adekvátně zajistit ochranu vnější hranice EU, což vyplývá z evaluace hodnotícím mechanismem na úrovni EU. Dalším z důvodů mohou být mimořádné imigrační tlaky, jako tomu bylo pod vlivem událostí na severu Afriky a na Blízkém východě v první polovině roku 2011.

Nový mechanismus monitorování toho, jak jsou uplatňována schengenská pravidla, má přitom sestávat z ohlášených i neohlášených monitorovacích kontrol v jednotlivých členských státech složených z týmů odborníků agentury Frontex i z ostatních členských států. Po každé kontrole tým vypracuje zprávu, ve které identifikuje nedostatky, návrhy na nápravu i potřebné lhůty. Hodnocený stát má potom vypracovat akční plán, ve kterém určí, jak si s nedostatky poradí. Dvakrát ročně má být navíc prováděna „kontrola stavu“ schengenského prostoru, a to na základě přehledu předloženého Komisí Radě a EP, o kterém se na půdě těchto institucí povede rozprava.

Rozhodnutí o znovuzavedení kontrol na hranicích by podle nových nařízení mělo padnout na úrovni EU, zatímco podle stávající legislativy je

v kompetenci členských států. V případě, že toto rozhodnutí na úrovni EU padne, mělo by být umožněno hraniční kontroly obnovit na období 30 dnů, mělo by však být možné prodloužit je až na 6 měsíců, pokud případná neschopnost příslušného členského státu ochránit vnější hranici EU (z jakýchkoli důvodů) netrvá déle. Návrhy Komise sice zachovávají určitou možnost členských států jednat jednostranně, pokud čelí zcela mimořádné situaci, tato opatření podle nových pravidel však nelze zavést na více než 5 dnů. Na základě návrhu Komise, podporeného kvalifikovanou většinou odborníků z členských států, by měla být přijímána na evropské úrovni také rozhodnutí o zavedení kontrol v případě, že se jedná o předem předvídané události typu summitů mezinárodních organizací, mimořádné sportovní události nebo návštěvy osobnosti, jakou je např. papež.

V takovém případě mohou být obnoveny kontroly na určených hranicích až na dobu 30 dnů.

Stávající, spíše mezivládní systém, který umožňuje členskému státu individuálně rozhodnout o mimořádném obnovení hraničních kontrol tak opět má být nahrazen rozhodováním i přísnější kontrolou na evropské úrovni. Komise to zdůvodňuje tak, že existující systém se pod vlivem posledních událostí ukázal být neúčinným a nepřispívá zejm. k prohlubování důvěry mezi členskými státy a důvěry v samotný schengenský systém. Posílení společného řízení schengenského systému má poskytnout i členským státům potřebnou podporu.

Další vývoj

Návrhy Komise byly postoupeny EP a Radě, které o nich budou rozhodovat na základě spolurozhodovacího mechanismu. První oficiální výměna názorů nad návrhy se mezi členskými státy uskutečnila již na [zasedání Rady](#) ve dnech 22.–23. 9. 2011.

Ještě před zveřejněním návrhů vyjádřili nesouhlas s další „evropeizací“ v této oblasti zástupci Francie, Německa a Španělska, návrhy podle nich příliš zasahují do dosud výlučné kompetence členských států zajišťovat a udržovat veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost na svém území. Zmíněné státy už před započatím projednávání návrhů v Radě ohlašovaly vůli vytvořit na půdě této instituce blokační menšinu.

Naopak lze očekávat, že podporu velkých frakcí získají návrhy v EP.

Otázka budoucnosti Schengenu dominovala zářijovému zasedání Rady pro oblast spravedlnosti a vnitřních věcí nejen kvůli otázkám úprav fungování schengenského mechanismu, ale také kvůli projednávání dalšího rozšíření schengen-

ské zóny. Rada rozhodovala o vstupu Bulharska a Rumunska do systému.

Zatímco předsedající Polsko na sebe vzalo podle očekávání roli silného advokáta rozšíření Schengenu, Francie a Německo vyjadřovaly pochybnosti (pod vlivem hlubokých problémů s korupcí v obou zemích) a Nizozemsko přímo odmítlo bezprostřední vstup Rumunska a Bulharska do schengenské zóny.

Návrh rozhodnutí Rady o přijetí obou zemí, který připravilo polské předsednictví, tak nezískal nutnou jednomyslnou podporu a nebylo o něm proto prozatím ani hlasováno.

Komise zveřejnila sdělení týkající se politiky EU v oblasti trestního práva

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: Towards an EU Criminal Policy: Ensuring the effective implementation of EU policies through criminal law ([COM\(2011\)573](#))

Komise 20. 9. 2011 zveřejnila [sdělení](#) s názvem „Na cestě k politice EU v oblasti trestního práva“, ve kterém vymezila zásady a strategické směry pro využívání trestního práva při prosazování politik EU.

Kontext

Pravomoc EP a Rady přijímat i trestněprávní sankce, pokud je to nutné k prosazování práva EU, se odvíjí od přelomového [rozhodnutí](#) ESD z roku 2005, které se týkalo pravomoci Komise v oblasti ochrany životního prostředí. Podle verdiktu ESD je možné, aby Komise vyžadovala od členských států zajištění ochrany životního prostředí třeba i prostřednictvím trestněprávních sankcí, pokud by šlo o závažné přestupky.

Stalo se tak poté, co ESD ve prospěch Komise anuloval [rámcové rozhodnutí](#) Rady přijaté v roce 2003, které pravomoc udělovat trestněprávní sankce v oblastech vázal na rozhodnutí v rámci tehdejšího intergovernmentálního „třetího pilíře“, který se týkal spolupráce v oblasti justice a vnitra.

I když se verdikt soudu týkal konkrétní legislativy v oblasti životního prostředí, stal se důležitým precedentem do budoucna s potenciálně významnými dopady v oblasti komunitárního práva. Přestože tedy v té době trestní právo nespádalo do komunitární oblasti, a tedy do kompetencí Komise vymezených primárním právem, bylo od té doby možné vymáhat dodržování komunitárního práva i prostřednictvím trestněprávních sankcí, pokud to Společenství uznalo za nutné.

Rada v takovém případě nemohla zasahovat do práva Komise na iniciativu, ani do práva EP na spolupřezhodování.

Komise mohla požadovat uplatnění trestněprávních sankcí vedle ochrany životního prostředí ve všech oblastech, kde podle Smlouvy o ES existovala právní báze pro vytváření komunitární politiky, tedy i v oblastech vnitřního trhu, ochrany duševního vlastnictví, dat, v monetárních otázkách ap.

K další komunitarizaci na poli spolupráce v oblasti práva, včetně spolupráce v trestních věcech, přispěla Lisabonská smlouva, která prostor svobody, bezpečnosti a práva zařadila mezi sdílené pravomoci EU a členských států.

Podle čl. 83 Smlouvy o fungování EU „ukáže-li se, že sblížování trestněprávních předpisů členského státu je nezbytné pro zajištění účinného provádění politiky Unie v oblasti, která byla předmětem harmonizačního opatření, mohou směrnice stanovit minimální pravidla pro vymezení trestných činů a sankcí v dané oblasti“.

Trestněprávní opatření EU tak mohou definovat i to, která porušení pravidel v příslušných oblastech, jež podléhají právní harmonizaci, mají být ve vnitrostátních předpisech všech členských států považována za trestné činy. A nejen to: opatření mohou i stanovit, jaké postihy by měly být ukládány (např. zda pokuty nebo odnětí svobody). Zda je v určité oblasti zapotřebí použít trestního práva, případně jakých opatření, to posuzuje Komise ve spolupráci s Radou a EP, který musí dát k rozhodnutí o trestněprávním opatření souhlas. ESD vykonává právní kontrolu.

V souladu s tím se v květnu 2011 Komise pokusila prostřednictvím přijetí [legislativního balíku](#) prosadit potřebu trestního práva k ochraně fungování finančních trhů v EU, proti padělání eura či pro boj proti podvodům v rámci rozpočtu EU.

Obsah

Cílem sdělení by mělo být vytvoření základu pro jednotný přístup k užívání trestního práva na úrovni EU. Prozatím ovšem stanovuje spíše obecnější podmínky, za kterých mohou EU i členské státy prosazovat jednotnou trestněprávní politiku EU. Především by měla platit zásada, že navzdory tomu, jaké možnosti poskytl nejen precedenční rozsudek ESD z roku 2005, ale především současný rámec primárního práva v podobě Lisabonské smlouvy, k využití trestního práva v příslušné oblasti by se mělo vždy přistupovat až jako k poslednímu prostředku.

Na druhé straně – coby prostředek k odstrašení či k ochraně zájmů poškozeného – je trestněprávní postih účinnější než pouhý postih administrativní, jak sdělení konstatuje.

Trestněprávní sankce by přesto měly být určeny jen pro obzvláště závažné činy, protože tato možnost je také poměrně snadno zneužitelná.

V případě vzniku nových právních norem by měla být vždy dodržována lidská práva, sdělení se zde odvolává na Listinu základních práv EU a na Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv.

Rozhodnutí o trestněprávních opatřeních a sankcích by mělo být podloženo jednoznačnými důkazy a mělo by se řídit zásadami proporcionality a subsidiarity, v tomto bodě by tedy případný nesoulad mohly napadnout vnitrostátní parlamenty v rámci své pravomoci ovlivňovat legislativní proces na úrovni EU.

Nadále navíc platí, že trestněprávní opatření přijatá na úrovni EU nemohou přímo ukládat povinnosti jednotlivcům. Vůči jednotlivcům může být případný trestný postih uplatněn pouze poté, co se příslušný předpis stane součástí vnitrostátních právních řádů.

Další vývoj

Záměrem sdělení je další rozvoj aktivity EU v oblasti trestního práva, v souladu s Lisabonskou smlouvou, která dává dalšímu vývoji na tomto poli nové možnosti. Podle Komise sice není primárním cílem taková harmonizace v oblasti, která by vedla k posílení trestněprávních sankcí, sdělení má ale přispět k tomu, aby se snížily rozdíly mezi právními systémy jednotlivých členských států a aby bylo možné ve všech členských státech uplatnit efektivní sankce, bude-li to třeba.

Sdělení vyjmenovává i konkrétní ekonomické oblasti, ve kterých by Unie mohla zasáhnout tímto způsobem proti nelegálním praktikám a obohacování. Již byl zmíněn finanční sektor, boj proti podvodům či ochrana eura proti padělání, která by měla přispět ke zvýšení důvěry ve společnou měnu.

Jako další oblasti, v nichž by na obranu implementace společných politik mohlo být využito trestněprávních sankcí, jsou jmenovány silniční doprava, ochrana dat, celní právo, rybolov (zde EU vyhlásila politiku nulové tolerance vůči nelegálnímu a neregulovanému odlovu), boj proti korupci či střetu zájmů v oblasti veřejných zakázek. V oblasti ochrany životního prostředí by mohlo dojít k posílení stávajících možností uplatnění trestního práva pro prevenci a potírání ekologických škod.

REGIONÁLNÍ POLITIKA

EP: Státy musí zvýšit absorpční kapacitu strukturálních fondů

[Usnesení](#) Evropského parlamentu ze dne 27. září 2011 o využívání prostředků ze strukturálních fondů a z Fondu soudržnosti: ponaučení pro budoucí politiku soudržnosti EU

Plénum EP 27. 9. 2011 schválilo zprávu o absorpční kapacitě strukturálních fondů.

Kontext

Komise každé 3 roky zveřejňuje [zprávu](#) o pokroku učiněném v oblasti hospodářské, sociální a územní soudržnosti. V listopadu 2010 prezentovala již pátou zprávu. Věnovala se jednak evaluaci stávajícího stavu z hlediska přetrvávajících rozdílů na regionální úrovni, jednak tomu, jak kohezní politika přispívá k cílům stanoveným ve strategii Evropa 2020. Ještě důležitější však bylo plánované zaměření zprávy na budoucnost kohezní politiky po roce 2013, kdy se počítá s omezeným počtem priorit a zacílením i na nové problémy, kterým regiony v rámci EU čelí (více v příspěvku „Rada nepřijala společnou pozici k politice soudržnosti“, [Monitoring únor 2011](#), a v příspěvku „EP chce efektivní a pružnou kohezní politiku“, [Monitoring červen 2011](#)).

Plénum EP tuto zprávu podpořilo 5. 7. 2011 (více z příspěvku „Poslanci podpořili novou politiku soudržnosti po roce 2013“, [Monitoring červenec/srpen](#)).

Obsah

Poslanci se v usnesení přiklánějí k variantě, že některé státy budou muset podniknout reformy, aby mohly čerpat finance ze strukturálních fondů. Stejný požadavek má i Komise. Poslanci patrně prosadí, aby byl tento požadavek pro státy závazný. Čerpání financí z fondů bylo v letech 2007–2011 na úrovni 29,2%, přičemž v posledních letech se mírně zvýšilo. Komisař Maroš Šefčovič v tomto ohledu upozornil také na to, že v některých státech (např. Rumunsko, Bulharsko, Řecko, regiony typu Sicílie) se žadatelé potýkají s nepřiměřenou byrokratickou zátěží, což čerpání peněz opět zpomaluje. Poslanci navrhli několik opatření, mezi nimi i spolupráci ve sdílení best practices aktivních a úspěšně čerpajících regionů s těmi méně aktivními nebo zjednodušení procedur.

Další vývoj

Komise má v příštích týdnech vypracovat programovací dokument pro všechny strukturální fondy v letech 2014–2020 (viz níže).

SPOTŘEBITELÉ

EP patrně podpoří přísnou regulaci poskytování hypoték v EU

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o smlouvách o úvěru na bydlení ([KOM\(2011\)142](#))

Výbor ECON se 31. 8. 2011 poprvé oficiálně [vyjádřil](#) k návrhu směrnice na harmonizaci hypoték v EU. Nová norma by měla v maximální možné míře chránit spotřebitele a „sloužit reálné ekonomice“. Vyplývá to z [návrhu zprávy](#) Antolína Sáncheze Preseda.

Kontext

Cílem Komise je podle důvodové zprávy k návrhu, uveřejněnému v březnu 2011, „vytvořit vnitřní trh s hypotečními úvěry“ a s odkazem na finanční krizi z roku 2008 „řešit neodpovědné poskytování a přijímání úvěrů“.

V roce 2008 činila výše nesplacených hypotečních úvěrů v EU téměř 6 bil. €, tj. přibližně 50% HDP EU, přičemž v 16% případů měli klienti problém se splácením a v 10% případů byli se splátkami skutečně v prodlení; přesto tvoří hypotéky až 70% všech úvěrů, které si klienti v EU berou (více v příspěvku „Komise hodlá regulovat poskytování hypoték v EU“, [Monitoring březen 2011](#)).

Jedním z argumentů pro předložení legislativního návrhu stala i [bílá kniha](#) o integraci trhů EU s hypotečními úvěry uveřejněná v prosinci 2007, resp. obdobně zaměřená [zelená kniha](#) z července 2005. Podle Komise je stávající právní rámec (tvořený zejm. [směrnici č. 93/13](#), [č. 2005/29](#), [č. 2006/48](#), [č. 2006/114](#) a [č. 2008/48](#) a nezávazným [doručením č. 2001/193](#)) nedostatečný, neboť nebere v potaz specifika hypotečních úvěrů (více [zde](#)).

Obsah a sporné body

Výsledná norma by měla podle zpravodaje Antolína Sáncheze Preseda zavádět některé společné standardy, ale rozhodně by neměla ignorovat stávající kulturní a ekonomické rozdíly mezi státy EU. Jeho návrh zprávy ale z tohoto pohledu zůstává za očekáváním.

Zpravodaj tvrdí, že pozornost by se měla ubírat směrem k finanční gramotnosti spotřebitelů (na jejímž zvyšování by se měly podílet zejm. členské státy) a měla by se zaměřit i na jasnější vymezení vztahu bank a spotřebitelů nejen při vyjednávání smlouvy o hypotečním úvěru (posílení informační povinnosti bank vůči spotřebitelům, přísnější pravidla pro posuzování jejich bonity včetně povinného prověřování příjmů, „období reflexe“ ze strany spotřebitelů před finálním podpisem smlouvy), ale

zejm. poté, co ji spolu obě strany (zpravidla na řadu let) podepíší.

Obecně by měly být hypotéky flexibilnější, tj. mělo by být možné je snáze předčasně splatit, měly by být „převoditelnější“ na jiného dlužníka a/nebo jinou (např. národní) měnu. Rovněž by se měl snížit podíl hypoték, u nichž jsou spláceny relativně dlouhou dobu pouze úroky a ne jistina.

Zpravodaj konstatoval, že řada národních trhů s hypotékami je příliš koncentrována (zpravidla platí, že 75 % trhu v každém členském státě si rozděluje 5 největších finančních institucí, které na hypotečním trhu operují), a proto by měly být (bez dalšího upřesnění) „dekoncentrovány“ a regulovány (tzv. hypotečním registrem), aby bylo zřejmé, že banky se poskytováním hypoték nedostávají do problémů s likviditou a/nebo že z hypoték nemají „nepřiměřené zisky“.

Zástupci Evropské hypoteční federace již dříve vyjádřili obavu, aby regulace hypoték na úrovni EU nechránila spotřebitele tak, že je nakonec „ochrání“ před hypotékou samotnou.

Další vývoj

Ve výboru ECON by měla být zpráva Antolína Sáncheze Preseda definitivně schválena 19. 12. 2011, v plénu EP 14. 2. 2011.

Komise počítá, že výsledná směrnice by měla být implementována do 24 měsíců a revidována po 5 letech od vstupu v platnost.

Rada stvrdila kompromis týkající se návrhu o nutričním značení potravin

Návrh nařízení Evropského Parlamentu a Rady o poskytování informací o potravinách spotřebitelům (KOM(2008)40)

Rada 29. 9. 2011 [stvrdila](#) neformální kompromis dosažený se zástupci EP stran návrhu o nutričním značení potravin.

Kontext

Návrh předložený Komisí v lednu 2008 má za cíl revizi 2 směrnic týkajících se (formy i obsahu) značení potravin: [č. 90/496](#) a [č. 2000/13](#) (a zrušení dalších 6 norem: [směrnice č. 87/250](#), [č. 94/54](#), [č. 1999/10](#), [č. 2002/67](#) a [č. 2004/77](#) a [nařízení č. 608/2004](#)).

Příslušný výbor (ENVI) se textem poprvé zabýval v březnu 2010 (více v příspěvku „ENVI: Informace o nutriční hodnotě potravin ve formě ‚semaforů‘ nebudou“, [Monitoring března 2010](#)), plénum EP [zprávu](#) Renaty Sommer přijalo v prvním čtení v červnu 2010 (více v příspěvku „EP: Nutriční hodnota v podobě ‚semaforů‘ na obalech potravin nebude“, [Monitoring červen 2010](#)). Členské státy

signalizovaly společnou pozici, odlišnou od EP, v prosinci 2010 (více v příspěvku „Členské státy dospěly ke své pozici k otázce nutričního značení“, [Monitoring prosince 2010](#)) a přijaly ji v únoru 2011 (více v příspěvku „Rada završila první čtení návrhu týkajícího se nutričního značení potravin“, [Monitoring únor 2011](#)). Negociace před druhým čtením mezi Radou a EP byly zahájeny v květnu 2011 (více v příspěvku „ENVI připravil pozici EP pro druhé čtení návrhu týkajícího se nutričního značení potravin“, [Monitoring dubna 2011](#)) a završeny v červnu 2011 (více v příspěvku „EP a Rada dosáhli kompromisu stran návrhu o nutričním značení potravin“, [Monitoring červen 2011](#)). Plénum EP dosažený kompromis stvrdilo v červenci 2011 (více v příspěvku „EP stvrdil kompromis týkající se návrhu o nutričním značení potravin“, [Monitoring červenec/srpen 2011](#)).

Obsah a sporné body

Dojednaný kompromis má [následující parametry](#) (více také [zde](#) a [zde](#)):

1. Na balených potravinách budou muset být vždy zřetelně (např. v tabulce, ale ne nutně na přední straně obalu) vyjádřeny (v množství na 100 g, na 100 ml, na porci, popř. v procentech „referenčního příjmu“/doporučené denní dávky) tzv. nutriční informace – energetická hodnota a obsah tuků, nasycených tuků, uhlohydrátů, bílkovin, soli a cukru (uvedení obsahu jiných ingrediencí, stejně jako uvedení daných informací jinou, z hlediska spotřebitele přehlednější formou, bude fakultativní)
2. Země původu bude muset být nově uvedena na obalu čerstvého vepřového, jehněčího, kozího a drůbežího masa a všude tam, kde existuje možnost, že spotřebitel nebude mít dostatek informací (dnes se daný požadavek vztahuje jen na čerstvé hovězí, čerstvé ovoce a zeleninu, med a olivový olej; Komise by do 2 let od vstupu nové normy v platnost měla předložit zprávu o jeho potenciálním rozšíření na maso coby surovinu pro přípravu dalších potravin a do 3 let na veškeré maso, mléko, nezpracované potraviny a výrobky, které jsou z min. 50 % složeny z jedné suroviny)
3. K otázce značení obsahu (podle EP zdraví škodlivých) trans tuků v potravinách vypracuje Komise do 3 let zprávu, popř. rovnou předloží legislativní návrh, jak na používání trans tuků spotřebitele upozornit (pokud jejich používání nenavrhne rovnou zakázat)
4. Otázka, zda by mělo být na obalech potravin uvedeno, že použité maso bylo získáno porážkou bez omráčení (z náboženských či jiných

důvodů), by měla být řešena v budoucnu, ovšem na požadavek EP vždy striktně v kontextu zachování základní premisy „pohody zvířat“ (animal welfare)

5. Nové nařízení by se kromě většiny nebalených potravin nemělo vztahovat (s výjimkou těch potravin, které obsahují alergeny) na alkoholické nápoje s obsahem alkoholu nad 1,2% (včetně míchaných nízkoalkoholických nápojů, tzv. alcopops), na potraviny prodávané na soukromých akcích, na potraviny ručně vyrobené a na potraviny v obalech, jež nejsou větší než 25 cm² (do 3 let od vstupu nařízení v platnost by [měla](#) Komise uveřejnit zprávu o potenciálním zahrnutí všech alkoholických nápojů do rámce směrnice; více viz Příloha V poslední verze návrhu)
6. Na obalech potravin by mělo být zvýrazněným písmem uvedeno, zda obsahují nějaké alergeny, postačí nicméně, že daná informace bude figurovat coby součást seznamu všech ostatních ingrediencí
7. Informace na potravinách musí být „čitelné“, tj. musí být napsány kontrastním písmem o velikosti alespoň 1,2 milimetru (v případě obalů do 80 cm² 0,9 milimetru, v případě obalů do 25 cm² není třeba uvádět nutriční informace, v případě obalů do 10 cm² postačí jen název výrobku, potenciální alergeny, hmotnost/objem a datum trvanlivosti/spotřeby)

Nad rámec uvedených bodů si EP „vymohl“, aby všechny balené potraviny byly na trh uváděny tak, aby jejich obal v žádném případě nemátl spotřebitele. Mělo by se více využívat obrazových informací, obal by neměl vzbuzovat dojem, že jde o jinou potravinu, popř. o potravinu, od níž se očekává, že obsahuje nějakou konkrétní surovinu (a přitom je tomu naopak), v případě obsahu rostlinného oleje by mělo být na obalu potraviny uvedeno, o jaký olej přesně jde (olivový, palmový, slunečnicový ap.). Totéž se týká potravin obsahujících směs různých mas nebo ryb.

Výsledek jednání Rady přivítali jak zástupci producentů (např. FoodDrinkEurope), tak spotřebitelů (např. BEUC).

Další vývoj

Nové nařízení vstoupí v platnost 20 dní po uveřejnění v Úředním věstníku EU, tj. patrně koncem listopadu 2011.

Norma bude implementována do 3 let, v případě pravidel týkajících uvádění požadovaných nutričních informací na obalech potravin do 5 let (pokud ovšem budou informace o nutričních hodnotách na potravinách dobrovolně dříve, pak budou muset novým pravidlům odpovídat nejpозději po 3 letech).

VNĚJŠÍ VZTAHY

Ve Varšavě se uskutečnil summit Východního partnerství

[Joint Declaration of the Eastern Partnership Summit, Warsaw, 29-30 September 2011 \(14983/11\)](#)

Ve dnech 29.–30. 9. 2011 se ve Varšavě uskutečnil [summit](#) Východního partnerství.

Polské předsednictví summit, který se koná od dob založení Východního partnerství v roce 2009 jednou za 2 roky, již dopředu označovalo za nejdůležitější diplomatickou událost druhé poloviny roku 2011.

Očekávala se přitom důležitá rozhodnutí týkající se započetí jednání s Gruzii a Moldavskem o posílení zóny volného obchodu, s Ukrajinou naopak finalizace těchto jednání. Očekávalo se také přijetí společné deklarace o evropských perspektivách pro všech 6 zemí zařazených do Východního partnerství.

Kontext

Východní partnerství bylo ustaveno na základě iniciativy Polska a Švédska zveřejněné v květnu 2008 na zasedání Rady a na základě [návrhu](#) Komise zveřejněného v prosinci 2008.

Celý projekt posílení spolupráce se státy východní dimenze sousedské politiky zaměřený na postupné vybudování zón volného obchodu, dialogu o liberalizaci vízového styku, řešení politických problémů včetně tzv. zamrzlých konfliktů v někdejší postsovětském prostoru a také spolupráci v dalších oblastech včetně energetiky byl založen na pražském summitu v květnu 2009, který zaštitilo české předsednictví. Součástí projektu se stalo 6 zemí (Ukrajina, Bělorusko, Moldavsko, Arménie, Ázerbájdžán a Gruzie), které byly v minulosti součástí SSSR a během 90. let a po roce 2000 postupně posilovaly spolupráci s EU, nejprve prostřednictvím dohod o partnerství a spolupráci a postupně i na multilaterální platformě evropské sousedské politiky.

Na [pražském summitu](#) v roce 2009 byla podepsána zakládající [Pražská deklarace](#), která specifikovala cíle Východního partnerství (postupná příprava bilaterálních asociačních dohod mezi EU a těmi partnerskými zeměmi, které budou ochotny plnit jejich závazky, vízová liberalizace jako dlouhodobý cíl v individuálních případech, eventuelní spolupráce v energetické oblasti ap.).

Spolupráce na platformě Východního partnerství v sobě spojuje bilaterální (individuální jednání o asociačních dohodách) i multilaterální dimenzi (summit odehrávající se každé 2 roky, každoroční

schůzky na úrovni ministrů zahraničí, zřízení fóra občanské společnosti).

Během dosavadní existence Východního partnerství prozatím nejdále pokročila jednání o asociační dohodě mezi EU a Ukrajinou, i když ani ta nejsou prosta problémů a komplikací spojených nejen s ekonomickými otázkami.

Polská strana silně podporuje ukončení jednání s Ukrajinou o asociační dohodě do konce roku 2011, byť její finalizaci ještě komplikují některé otázky spojené s vytvářením posílené zóny volného obchodu i politické otázky (neochota EU odpovědět vstřícněji na původní ukrajinské požadavky, aby asociační dohoda reflektovala alespoň do určité míry někdejší aspirace Ukrajiny stát se v budoucnosti členem EU). Polsko podporuje také započetí jednání o posílené zóně volného obchodu do konce roku 2011 s dalšími 2 státy, tj. s Gruzíí a Moldavskem.

Citlivou otázkou, která se týká všech států Východního partnerství, je problematika liberalizace vízového styku.

Zatímco předsednické Polsko chtělo do deklarace summitu zařadit přesná opatření týkající se liberalizace vízového režimu pro státy, které splní příslušná kritéria, některé členské státy varují před přílišným optimismem a vzbuzováním předčasných nadějí na to, že by Východní partnerství mělo být jakýmsi předstupněm budoucího členství v EU. Typickým příkladem je Francie, která v rámci sousedské politiky podporuje spíše jižní dimenzi a prohlubování partnerství se zeměmi severní Afriky a Blízkého východu (viz „její“ projekt Unie pro Středomoří).

Vztah jednotlivých členských států EU k samotnému projektu Východního partnerství často ovlivňuje i účast státníků na summitu. Zakládajícího pražského summitu se např. nezúčastnila řada politických špiček ze zemí západní Evropy, chyběl na něm jak francouzský prezident Nicolas Sarkozy, tak italský premiér Silvio Berlusconi a řada dalších.

Také v případě polského summitu bylo již dopředu oznámeno, že se pravděpodobně nezúčastní francouzský prezident, jehož vztahy s polským premiérem Donaldem Tuskem jsou chladné poté, co Tusk kritizoval francouzský přístup k maastrichtským kritériím či k samotnému řešení krize v eurozóně. Neúčast předem ohlásil i britský premiér David Cameron, naopak summitů se tradičně účastní německá kancléřka Angela Merkel.

Summit byl tradičně poznamenán také problémy spojenými s účastí běloruského prezidenta Alexandra Lukašenka, který tentokrát nevyslal za sebe ani náhradu v osobě ministra zahraničních věcí, takže křeslo pro Bělorusko zůstalo prázdné. Nově atmosféru poznamenával také

soudní proces vedený proti bývalé ukrajinské premiérce Julii Tymošenko.

Obsah

Ačkoli se summitu nezúčastnil prezident Lukašenko, Bělorusko se nakonec stalo jedním z jeho nejdůležitějších témat. Zástupci členských států EU se shodli na tom, že EU poskytne Bělorusku finanční injekci ve výši 9 mld. € za podmínky, že prezident propustí politické vězně, jejichž počet narostl zejm. po posledních prezidentských volbách, a uspořádá nezmanipulované volby. Podmínkou přitom není samotné odstoupení Lukašenka z funkce. Finance přislíbené Bělorusku by měly být ve formě půjček EIB, EBRD a také MMF.

Je však otázkou, jak běloruský prezident na tuto nabídku zareaguje, protože země sice postihla závažným způsobem ekonomická krize, pod jejím vlivem se však objevují spíše spekulace o možném připojení Běloruska k Rusku, s nímž Bělorusko od roku 1997 pojí politická unie. O této alternativě hovoří v poslední době ruský premiér Vladimir Putin, který již ohlásil kandidaturu na ruského prezidenta v roce 2012. Běloruský prezident Lukašenko každopádně prozatím o takto podmíněnou pomoc z EU zájem neprojevoval, naopak poté, co ze strany EU přišla nabídka 3 mld. € v prosinci 2010, následovala z Minsku odpověď ve formě zesílených represí vůči opozici.

Jak již bylo zmíněno, neuralgickým bodem se stal také probíhající soudní proces s bývalou ukrajinskou premiérkou Tymošenkovou, které hrozí až sedmileté vězení za uzavření (podle obžaloby nevýhodného) plynového kontraktu s Ruskem. Ukrajinský prezident Viktor Janukovyč se summitu zúčastnil a střetl se s kritikou a varováním ze strany evropských státníků, že uvěznění Tymošenkové může zhatit ukrajinské naděje na završení jednání o asociační dohodě.

[Společná deklarace](#), která summit uzavřela, obsahuje v úvodu uznání „evropských aspirací“ a „evropské volby“ některých partnerských států, EU však zůstává v mezích poměrně střízlivého konstatování bez příliš silných slov, což odráží jak existující „únavu z rozšiřování“ v EU (podtrženou navíc současnou ekonomickou situací), tak situaci v některých partnerských zemích, které jsou spíše kritizovány za nedostatečné pokroky v požadovaných reformách (příkladem může být i Ukrajina). Přesto se deklarace přihlásila k navýšení financování projektu v následujícím sedmiletém finančním období a k dalšímu zvyšování úsilí při tvorbě podmínek urychlujících další proces hospodářské integrace mezi EU a part-

nerskými státy. K určité konkretizaci podmínek došlo také v oblasti liberalizace vízového styku, kde byl vysloven příslib, že příslušné země mohou dosáhnout bezvízového styku s EU, jakmile na to budou připraveny. K závěrečné společné deklaraci summitu bylo také připojeno odsouzení represí v Bělorusku.

O mnohém ovšem vypovídá, že na rozdíl od společné deklarace nebylo prohlášení o situaci v Bělorusku koncipováno jako společné, tedy podepsané všemi zástupci ostatních zemí Východního partnerství, ale pouze jako prohlášení zaštitěné reprezentanty EU a jejich členských států. Podle serveru [EUobserver](#) byly v pozadí jednak ukrajinské obavy o dopad takového prohlášení na vzájemné obchodní vztahy s Běloruskem, jednak gruzínské obavy politické: že Bělorusko se odvetou přidá k ruskému uznání nezávislosti oblastí jižní Osetie a Abcházie.

Další vývoj

Summit dosáhl dohody o tom, že dojde k zakončení jednání o asociační dohodě s Ukrajinou a k započetí jednání s Gruzíí a Moldavskem do konce roku 2011.

Ve Varšavě má podle závěrů summitu dojít také u ustavení Akademie veřejné správy Východního partnerství, která má podpořit proces vytváření demokratických institucí v partnerských zemích.

Předseda Komise Jose Manuel Durão Barroso hovořil o možnosti budoucího navýšení finančních prostředků pro země Východního partnerství prostřednictvím nových zdrojů. Také předseda Evropské rady Herman Van Rompuy, který summitu formálně předsedal, prohlásil, že partnerské země nadále zůstávají pro EU zahraničněpolitickou prioritou.

VNITŘNÍ TRH

EP: Změna politiky v oblasti auditu je nutná

Zelená kniha. Politika v oblasti auditu: poučení z krize (KOM(2010)561)

Plénium EP 13. 9. 2011 přijalo právně nezávaznou [zprávu](#) Antonia Masipa Hidalgo k [zelené knize](#) Komise o auditu.

Kontext

Komise zelenou knihu uveřejnila v říjnu 2010 s odůvodněním, že audity jsou klíčové pro znovuzískání důvěry ve finanční trh. Ta podle její interpretace utrpěla především v krizi započaté v roce 2008. Audity podle Komise musejí plnit svůj účel a nebyť jen „fikovým listem“ finančních institucí.

Proto Komise zelenou knihu vystavěla okolo dvou hlavních témat: nezávislosti a dohledu Komise (více v příspěvku „Komise předložila zelenou knihu o auditech“, [Monitoring říjen 2010](#), a v příspěvku „Změnu politiky v oblasti auditu podle Komise schvaluje většina aktérů“, [Monitoring únor 2011](#)).

Obsah

Poslanci se postavili za základní myšlenku, aby celý sektor prošel v důsledku koncentrace většiny (cca 70%) zakázek v rukách tzv. velké čtyřky (Deloitte, Ernst & Young, KPMG, PricewaterhouseCoopers) zásadní a hlubokou reformou iniciovanou legislativou EU. Výsledkem by měla podle EP být větší konkurence, resp. nižší míra závislosti auditovaných subjektů na tzv. velké čtyřce, a větší srozumitelnost (přehlednost) realizovaných auditů pro zainteresované subjekty (investoři, finančníci, dohledové orgány ap.; měly by povinně obsahovat 19 konkrétních položek).

Legislativně by mělo být upraveno např. to, aby (1) menší auditorské firmy disponovaly zaručeným přístupem na trh (resp. aby všechny auditorské firmy na trhu v 5letých cyklech „rotovaly“ /s možností jednoho obnovení jejich „mandátu“/, a nevznikl tak mezi nimi a auditovaným subjektem „užší“ vztah, popř. aby realizovaly společné audity, vždy jeden subjekt z tzv. velké čtyřky a jeden subjekt s maximálním tržním podílem 15%, a to alespoň u 10 největších subjektů veřejného zájmu /public interest entities/ o hodnotě 1 mld. € v každém členském státě), aby (2) vznikl „výbor pro audity“, který bude kontrolovat, zda jsou audity realizovány v souladu s pravidly EU, zejm. ve finančním sektoru, či aby (3) byla kvůli omezení střetu zájmů jasněji určena hranice mezi auditorskými službami a službami jinými (auditorské firmy často nabízejí větší portfolio služeb a nižší ceny samotných auditů si podle poslanců EU často kompenzují návaznými – např. konzultantskými a poradenskými – službami).

Sporné body

Komisař Michel Barnier několikrát naznačil, že by v daném ohledu šel ještě dál (a především rychleji, i navzdory EP a dotčenému sektoru) a zavedl tzv. čistě auditorské firmy, které by mohly realizovat jen audity – a jiné služby pouze do 10% objemu všech zakázek u jednoho klienta v rámci jednoho roku. Na druhou stranu paradoxně podporuje, aby se trh EU integroval, např. tím, že jednotliví auditori získají „pas“ pro pohyb po celé EU (byť smysl tohoto opatření je nejasný, zvláště ve světle garantovaného volného pohybu osob v rámci EU). Větší smysl dává jeho analogický návrh na otevření celého trhu EU

(tj. ne jen některých členských států) těm (menším) auditorským firmám, které splní požadované podmínky, či přijetí [mezinárodních auditorských standardů](#) v EU (prostřednictvím ESMA).

„Velká čtyřka“ pochopitelně jakékoli návrhy na alternativní politiku v oblasti auditu odmítá. Auditorským firmám vadí jak forma, tak obsah toho, co Komise hodlá v dohledné budoucnosti oficiálně navrhnout. Uvedené kroky podle nich nepovedou ke kvalitnějším auditům, ale pouze ke zvýšení administrativních nákladů – jak na straně auditorských firem, tak auditovaných subjektů.

Další vývoj

Komise by měla konkrétní legislativní návrhy (patrně revizi [směrnice č. 2006/43](#) a návrh nařízení o subjektech veřejného zájmu) se zabudovaným sankčním mechanismem (pokuty až do výše 10% obratu auditorské firmy nerespektující pravidla) předložit již v listopadu 2011 s ideou implementovat je do roku 2015.

Veřejné služby a státní podpora opět v hledáčku Komise

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Reforma pravidel státní podpory EU pro služby obecného hospodářského zájmu (KOM(2011)146)

Komise v návaznosti na již dříve předložené [sdělení](#) 16. 9. 2011 [zveřejnila](#) návrhy 4 dokumentů týkajících se problematiky státní podpory službám obecného hospodářského zájmu (tedy veřejným službám).

Kontext

Již v březnu 2011 Komise uveřejnila výše zmíněné sdělení týkající se poskytování státní podpory veřejným službám a [zprávu](#) o fungování dosavadních pravidel (více v příspěvku „Komise hodlá změnit pravidla poskytování státní pomoci veřejným službám“, [Monitoring březen 2011](#)).

Otázka veřejných služeb (v dikci EU „služeb obecného ekonomického zájmu“) se dostala do centra pozornosti v souvislosti s rozsudkem Soudního dvora EU ve věci Altmark (podle německé autobusové společnosti) z roku 2003 ([C-280/00](#)). Ten stanovil, že udělení státní podpory poskytovateli veřejné služby je možné jedině ve výši, která kompenzuje samotný závazek poskytování veřejné služby.

Proto v roce 2005 vzniklo [rozhodnutí č. 2005/842](#), které stanovuje, za jakých podmínek je možné poskytnout státní podporu, aniž by bylo nutné ji ozna-

movat Komisi, a [tzv. rámeček \(2005/C297/04\)](#), který určuje, jak postupovat v případech, kdy to nutné je. Uvedené dokumenty doplnila revize tzv. směrnice o transparentnosti ([směrnice č. 2006/111](#)). Platnost celého balíku má vypršet v listopadu 2011.

O státní podporu se nejedná, pokud jsou naplněny následující 4 podmínky: 1. jasná definice cíle veřejné služby; 2. parametry pro výpočet kompenzací jsou objektivně stanoveny dopředu; 3. kompenzace nepřekračují nezbytně nutné náklady vzniklé při plnění závazku veřejné služby; 4. poskytovatel je vybrán v tendru nebo jsou kompenzace vypočítány na základě nákladů řádně řízené společnosti, jež je adekvátně vybavena k poskytování veřejné služby. Obecně platí, že o kompenzaci poskytovatelům veřejných služeb není třeba zpravovat Komisi, pokud činí max. 30 mil. € při obratu 100 mil. €. (Nejčastěji bývá Komise notifikována v oblasti poštovních služeb a audiovizuálního vysílání, mezi lety 2006–2011 se tak stalo v 15, resp. 16 případech. Nejméně rozhodnutí naopak Komise vydává v oblasti odpadového a vodního hospodářství – kvůli jejich lokálnímu charakteru, a tedy obvykle malému rozsahu veřejné podpory.)

Komise otázku služeb obecného ekonomického zájmu zařadila také do své širší iniciativy „Single Market Act“ (více v příspěvku „Komise tvrdí, že už ví, jak restartovat vnitřní trh“, [Monitoring říjen 2010](#)). Veřejná konzultace k otázce revize pravidel poskytování státní pomoci veřejným službám proběhla od června do září 2010 (více v příspěvku „Komise otevřela debatu o působení EU v oblasti veřejných služeb“, [Monitoring červen 2010](#)).

Obsah

Oněmi 4 uveřejněnými dokumenty (návrhy) jsou následující:

1. [Sdělení](#) Komise o použití pravidel Evropské unie v oblasti státní podpory na vyrovnávací platbu udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu
2. [Rozhodnutí](#) Komise ze dne XXX o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby poskytované určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu
3. [Sdělení](#) Komise Rámeček EU pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby (2011)
4. [Nařízení](#) Komise (EU) č. .../... ze dne XXX o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis pro podniky poskytující služby obecného hospodářského zájmu

Uvedené dokumenty spojuje jeden důležitý svorník (krom toho, že by měly změnit nejen obsah, ale i formu dosavadní právní úpravy): pokud státní podpora službám obecného hospodářského zájmu nenarušuje vnitřní trh EU, měla by být její budoucí úprava méně striktní, než se obecně očekávalo, zejm. pokud jde o obligatorní notifikace Komisi.

Výše uvedený návrh rozhodnutí počítá v tomto směru s výjimkami např. pro zařízení poskytující zdravotní a sociální služby. Poskytnutí vyrovnávací platby za závazek veřejné služby takovým subjektům by nemělo být vázáno na předchozí notifikaci Komisi takovou platbu – ze strany státní správy či samosprávy konkrétního členského státu – poskytnout. Na druhou stranu se počítá se snížením limitu 30 mil. €, jež lze každý rok poskytnout coby kompenzaci poskytovatelům veřejných služeb, aniž by bylo nezbytné zpravovat Komisi, na polovinu, tj. na 15 mil. € (v případě společností zajišťujících leteckou nebo lodní dopravu – včetně příslušných letišť a přístavů – by měl být daný limit stanoven na max. 300 tis. cestujících v průběhu 2 let). Ve výsledku to znamená, že by se sice měl rozšířit počet subjektů nepodléhajících notifikaci a/nebo autorizaci, ovšem pouze za předpokladu, že půjde o subjekty relativně malé (získávající na základě zamýšleného nařízení v zásadě 150 tis. € ročně za veřejné služby poskytované v obci do 10 tis. obyvatel, přičemž jejich průměrný nezdaněný roční obrat by neměl ve 2 letech předcházejících uzavření kontraktu překračovat 5 mil. €; standardní podpora de minimis, tedy mimo rámec služeb obecného hospodářského zájmu, je omezena pouze podmínkou 200 tis. € ročně). V opačném případě by se měly podmínky poskytování veřejných služeb zpřísnit, např. pokud jde o náklady uznatelné při výpočtu kompenzací za jejich poskytování. Větší váhu než dosud by měla mít při výpočtu kompenzací i (primárně ekonomická, ale i sociální a environmentální) efektivita toho kterého poskytovatele veřejné služby.

Sporné body

Již dva týdny před uveřejněním 4 zmíněných dokumentů (2. 9. 2011) se Výbor regionů v dané souvislosti [vyjádřil](#) pro maximální respektování principu subsidiarity a co největší míru flexibility při zohledňování otázky jinak relativně striktního zákazu státní podpory (z kontroly státní podpory by měly být vyloučeny všechny místní veřejné služby saturované tzv. vyrovnávací platbou za závazek veřejné služby do celkové sumy 800 tis. € ročně).

Aliance neziskových organizací Social Platform v [dopise](#) zaslaném komisaři Joaquínovi Almuniovi po-

žaduje, aby nová pravidla striktně rozlišovala práve mezi vyrovnávací platbou za závazek veřejné služby a granty (financováním aktivit ve veřejném zájmu) – v obavě, aby se na přidělování grantů v budoucnu nevztahovala přísnější pravidla než v současnosti (např. práve ta o zadávání veřejných zakázek).

Intergroup v EP zabývající se veřejnými službami (více v příspěvku „EP: EU by se měla angažovat v oblasti poskytování veřejných služeb“, [Monitoring březen 2010](#)) požaduje, aby bylo rozlišováno mezi službami obecného zájmu a obecného hospodářského zájmu, protože pouze druhá z kategorií má oporu v primárním právu EU (v čl. 14 Smlouvy o fungování EU; služby obecného zájmu nejsou ošetřeny žádným článkem smlouvy, pouze Protokolem č. 26, který je k ní připojen).

EP obecně podporuje navýšení prostředků na veřejné služby (a to zejm. na služby sociální, které v primárním právu explicitně nefigurují), pakliže jsou respektovány jeho pravomoci dané Lisabonskou smlouvou.

Další vývoj

Všechny 4 uveřejněné dokumenty jsou návrhy, jež Komise hodlá v definitivní podobě přijmout v lednu 2012.

Do té doby budou předmětem neformálních konzultací.

ZAMĚSTNANOST A SOCIÁLNÍ VĚCI

Pravidla pro čerpání z Evropského globalizačního fondu mají zůstat rozvolněna až do konce roku 2013

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1927/2006 o zřízení Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci (KOM(2011)336)

Plénum EP 29. 9. 2011 – navzdory názoru Německa, Dánska, Velké Británie či Švédska – poměrem 498:63:13 [podpořilo](#), aby pravidla pro čerpání z Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci (EGF) zůstala rozvolněna až do konce roku 2013, neboť více než tři čtvrtiny žádostí o podporu z EGF (87% v roce 2010) jsou odůvodňovány dopady stávající (finanční, hospodářské, dluhové) krize.

Kontext

EGF vznikl v lednu 2007 na základě [nařízení č. 1927/2006](#) s cílem finančně napomáhat podnikatelským subjektům, jež se dostaly do existenčních obtíží v důsledku globalizace. Ročně disponuje 500

mil. €, přičemž běžně se z nich vyčerpá jen zlomek. V červnu 2009 bylo v Úředním věstníku EU proto uveřejněno [nařízení č. 546/2009](#), které podmínky pro čerpání z EGF rozvolňuje. Platnost této normy je omezena do 31. 12. 2011 (více v příspěvku „Pravidla pro čerpání z Evropského globalizačního fondu se rozvolní“, [duben/září 2009](#)). Komise ale s ohledem na fakt, že důvody, kvůli nimž byla revize původního nařízení č. 1927/2006 provedena, údajně ještě nepominuly, v červnu 2011 navrhla, aby byla platnost nařízení č. 546/2009 prodloužena až do 31. 12. 2013.

Obsah

Podniky by měly být i nadále oprávněny (skrze členské státy) žádat o prostředky z EGF i v případech, že propustí jen 500 zaměstnanců (namísto 1000 uvedených v nařízení č. 1927/2006), a to nejen v důsledku globalizace, ale i v důsledku jiných okolností (typicky v důsledku doznávající hospodářské krize).

Spoluúčasť ze strany EU zůstane na 65 % (nařízení č. 1927/2006 uvádí 50 %), stejně jako možnost využívat prostředky z EGF namísto 12 měsíců (v nařízení č. 1927/2006) po dobu dvojnásobnou.

EGF by měl [podle poslanců EP](#) fungovat i po roce 2013, ale neměl by být v rozpočtu EU veden jako samostatná výdajová položka (což není ani nyní).

Poslanci EP záměr na zavedení samostatné výdajové linky pro EGF zamítli poměrem 186:383:22.

Další vývoj

Revizi nařízení č. 546/2009 musí schválit i Rada. Pokud jde o budoucnost EGF po roce 2013, Komise by měla konkrétní návrh předložit 6. 10. 2011.

Při té příležitosti by měla na žádost EP např. osvětlit, zda a jak by mělo být EGF využíváno i v oblasti zemědělství (tedy v rámci masivně subvencované společné zemědělské politiky EU), zda by míra kofinancování prostředků z EGF neměla kopírovat strukturální fondy EU a proč některé členské státy z EGF dosud ještě nečerpaly. Komise údajně počítá s tím, že objem prostředků alokovaných na pomoc z EGF by neměla mezi lety 2014–2020 překročit 3 mld. €, přičemž na zemědělství by z této sumy nemělo jít více než 2,5 mld. €.

VE ZKRATCE...

Finanční asistence Irsku a Portugalsku

Rada [přijala](#) 2. 9. 2011 dvě rozhodnutí, která umožní Irsku (7,5 mld. €) a Portugalsku (11,5 mld. €) čerpat další dávku pomoci. K rozhodnutí došlo na základě pozitivních zpráv o uplatňování úsporných opatření v obou zemích, které vypracovaly MMF, ECB a Komise. Komise posléze 14. 9. 2011 [vydala](#) doporučení, aby se pro Irsko a Portugalsko snížily úrokové sazby a prodloužila doba splatnosti jejich půjček. Půjčka bude Irsku vyplacena během října 2011. Země získala příslib pomoci v celkové hodnotě 67,5 mld. € 7. 12. 2010 (více v příspěvku „Rada: Irská půjčka schválena“, [Monitoring prosinec 2010](#)).

IMCO pro změny v uznávání odborných kvalifikací

Výbor IMCO 30. 8. 2011 vedl debatu o [zelené knize](#) o odborných kvalifikacích, již Komise – se záměrem revidovat [směrnici č. 2005/36](#) – předložila v červnu 2011 (více v příspěvku „Nově otevřené veřejné konzultace“, Ve zkratce..., [Monitoring červen 2011](#)). [Zpráva](#) Emmy McClarkin získala neformální podporu napříč frakcemi (krom socialistické), dokonce i s požadavkem, aby se snížil počet regulovaných profesí v EU (samozřejmě s výjimkou kupř. profesí zdravotnických; o konkrétních osobách by měly být vedeny záznamy v systému [IMI](#), aby např. nedocházelo k situacím, kdy se lékař se zákazem výkonu své profese bude ucházet o práci v jiném členském státě, na zdravotnický personál by měly být kladeny také přísnější jazykové požadavky). Zpravodajka podporuje fakultativní zavedení tzv. profesního průkazu, který by dokládal kvalifikaci dosaženou jeho držitelem, ovšem požaduje, aby Komise předtím provedla důkladnou cost-benefit analýzu včetně zhodnocení toho, jak budou v tomto dokumentu chráněna citlivá data. IMCO by měl zprávu definitivně schválit 17. 10. 2011, plénum EP by se jí mělo zabývat v listopadu 2011.

IMCO: Alternativní řešení sporů potřebujeme

Výbor IMCO 31. 8. 2011 podpořil návrh [zprávy](#) Roberta Rocheforta týkající se zavedení fakultativního mechanismu alternativního (primárně mimo-

soudního) řešení sporů mezi spotřebiteli a obchodníky. Mechanismus, kodifikovaný v k tomu určené „chartě“, by se měl týkat jak přeshraničních, tak vnitrostátních sporů mezi spotřebiteli a obchodníky a zejm. pro spotřebitele, kteří v jeho rámci obhájí svou interpretaci, by měl být zdarma, popř. za nízký poplatek. Doplňující [zpráva](#) Diany Wallis dokonce navrhuje, aby se uvedený mechanismus neomezoval jen na spotřebitelské spory, ale zahrnul na obdobné bázi i spory civilní, obchodní a rodinné. Komise by měla k dané otázce uveřejnit v listopadu 2011 návrh, jež by měl harmonizovat na 750 (sic!) různých mechanismů, které na tomto poli v EU údajně existují a učinit z alternativního řešení sporů známý, využívaný a uznávaný mechanismus (více v příspěvku „Tři nové veřejné konzultace“, Ve zkratce..., [Monitoring leden 2011](#)). Proti (zejm. proti potenciálnímu závaznému mechanismu) se však zatím poměrně intenzivně stavějí jak obchodníci, tak i některé členské státy, jak vyplynulo z veřejné konzultace uzavřené v březnu 2011. Za EP by měl nakonec směřovat názor na problematiku alternativního řešení sporů připravit odpovědný výbor JURI. Očekávaný návrh Komise by měl věcně doplnit zejm. [doporučení č. 98/257](#) a [č. 2001/310](#), popř. i [směrnici č. 2008/52](#).

Komise chce eCall od roku 2015

Komise [požaduje](#), aby od roku 2015 byly všechny nové osobní automobily a dodávky vybaveny systémem záchranného tísňového volání při dopravních nehodách (tzv. eCall). Tento systém v případě nehody automaticky vytočí číslo tísňového volání 112 a sdělí příslušným složkám záchranného systému, které by se měly dostat na místo až polovinu rychleji (na venkově; ve městech o 40%), polohu vozidla. Komise proto 8. 9. 2011 (za [podpory](#) EP) uveřejnila [doporučení](#), aby členské státy zajistily, že provozovatelé mobilních telefonních sítí adekvátně zmodernizují svou infrastrukturu. eCall by pak měl být dostupný nejen v EU, ale i v Chorvatsku, na Islandu, v Norsku a ve Švýcarsku. Zatím jím disponuje jen 7 promile všech vozů zaregistrovaných v EU – i proto, že Komise eCall v roce 2009 definovala pouze jako dobrovolnou aktivitu výrobců automobilů. I když i nyní předložila jen nezávazné doporučení, lze očekávat, že se její aktivita na tomto poli zvýší. Po

doporučení by Komise měla přijmout specifikace pro modernizaci středisek tísňového volání podle [směrnice č. 2010/40](#) a návrh nařízení, podle nějž by přístroje eCall měly splňovat technické specifikace, aby od roku 2015 mohly získat [celounijní schválení typu](#). Náklady na zabudování systému eCall do jednoho nového vozu se odhadují na přibližně 100 €.

Grosch z EP: Bílá kniha o dopravě musí být přísnější a její naplňování musíme kontrolovat průběžně

Mathieu Grosch 8. 9. 2011 [prezentoval](#) na půdě výboru TRAN návrh své [zprávy](#) k [bílé knize](#) o dopravě (více v příspěvku „Komise představila ambiciózní bílou knihu ‚Doprava 2050‘“, [Monitoring březen 2011](#)). Většina poslanců EP návrh Groschovy zprávy přivítala; souhlasí s dlouhodobým cílem, který Komise stanovila na rok 2050, ale požaduje (zejm. kvůli frakci zelených) i cíl střednědobý, včetně každoroční zprávy Komise o pokroku. Do roku 2020 by se proto (oproti roku 2010, popř. – jak chtějí zelení – oproti roku 1990) měly emise CO₂ ze silniční dopravy snížit o 20%, stejně jako hluk a spotřeba energie u železniční dopravy. V případě lodní a letecké dopravy nad EU by se měly emise CO₂ snížit o 30%. Přestože Komise považuje i tyto požadavky za nerealistické, zelení nadto požadují i intenzivnější přesun dopravy ze silnic na železnici (tzv. modální transfer namísto tzv. komodality, tj. podpory co nejefektivnějšího využívání všech druhů dopravy). Zpravodaj je v tomto směru ochoten pouze připustit revizi Komisí navrženého „pravidla 300 kilometrů“ (tj. aby se do roku 2030 přesunulo na železnici 30% veškeré silniční nákladní dopravy nad 300 km). Podle Grosche by mělo pravidlo brát v potaz charakter konkrétního regionu. Železniční doprava by měla být podpořena zjednodušením administrativy. Zpravodaj tvrdí, že při schvalování drážního vybavení se v celé EU používá na 6 tis. různých pravidel (sic!) a příslušné procedury trvají v řádu let. Proto by se měly harmonizovat a zkrátit na max. 2 měsíce. Pokud jde o transevropské dopravní síť (TEN-T), zpravodaj navrhuje, aby členské státy do roku 2015 předložily příslušné finanční plány s tím, že Komise by je měla kofinancovat až do výše 30% (a alespoň 10% prostředků by mělo jít do lodní dopravy). Podmínkou by ovšem mělo být, že finanční plány vezmou v potaz 25 identifikovaných míst TEN-T a výsledné projekty budou primárně přeshraniční. Podél silnic spadajících do TEN-T by se také měl zvýšit počet parkovacích stání pro kamiony, a to alespoň o 40% oproti roku 2010. Co se týče cyklistů a chodců, měla by Komise do roku 2013 přeložit návrhy, jak zlepšit příslušnou infrastrukturu ve městech (plus jak zdvojnásobit počet osob cestujících

hromadnou dopravou). TRAN by měl o své zprávě hlasovat ve dnech 21.–23. 10. 2011, plénum pak nejspíše v prosinci 2011.

Směrnice o euroviněťě vstupuje v platnost

Rada 12. 9. 2011 [schválila](#) směrnici o euroviněťě, tedy „zpoplatnění užívání silnic těžkými nákladními vozidly“. [Konečná podoba normy](#) je výsledkem kompromisu Rady a EP ve druhém čtení (více v příspěvku „EU dosáhla dlouho očekávaného kompromisu týkajícího se euroviněťě“, [Monitoring květen 2011](#), a v příspěvku „EP schválil směrnici o euroviněťě“, [Monitoring červen 2011](#)). Členské státy mají od uveřejnění směrnice v Úředním věstníku EU 2 roky na její implementaci do svých právních řádů.

Autorská práva k hudebním nahrávkám potvrzují 70 let

Rada 12. 9. 2011 kvalifikovanou většinou [schválila návrh směrnice](#), která by měla zajistit prodloužení autorských práv k hudebním nahrávkám z 50 na 70 let (Komise původně podle vzoru USA navrhovala 95 let, protože hudebníci často začínají se svou kariérou v brzkém věku a s prodlužující se délkou dožití dosud přicházeli o svá práva často ještě před koncem života). Nová norma [krom jiného](#) také fakticky sladí dobu ochrany autorů (život + 70 let po smrti; v případě díla více autorů by se měla 70letá lhůta nově počítat od posledního zemřevšího) a umělců (nově 70 let od produkce příslušného díla). ČR se spolu se zeměmi Beneluxu, Slovenskem, Rumunskem, Slovinskem a Švédskem – navzdory názorům českých umělců, jež [zprostředkovala](#) ČTK – postavila proti, Rakousko a Estonsko se zdržely. Všechny členské státy EU budou muset směrnici implementovat do 24 měsíců od vstupu v platnost, k čemuž dojde 8 dní po uveřejnění v Úředním věstníku EU. Formálně dojde ke změně [směrnice č. 2006/116](#). Komise svůj návrh předložila v červenci 2008 a EP své první čtení završil v dubnu 2009. Text průběžně kritizovala spotřebitelská organizace BEUC s tím, že nová norma hudebníkům nepomůže a pouze zvýší zisky firem fonografického průmyslu.

Plénum EP schválilo posílení mandátu agentury Frontex

Plénum EP 13. 9. 2011 přijalo legislativní [usnesení](#) posilující mandát agentury Frontex při řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích EU. Komise [návrh nařízení](#) zveřejnila v únoru 2011, následná jednání o něm probíhala paralelně s prudkým vývojem v oblasti migrace, především v souvislosti s událostmi v severní Africe a na Blízkém východě, a také

paralelně s debatou o budoucnosti schengenského prostoru. Agentura Frontex má podle nového nařízení získat silnější mandát a větší operační kapacitu. Má být posílen především její mandát pro vyjednávání s úřady zemí původu imigrantů, stejně jako zemí, která slouží coby země tranzitní. Frontex má také disponovat dostatečnými finančními prostředky ke koupi či pronájmu dopravních prostředků (nejen automobily, ale také helikoptéry či lodě). Členské státy by v tomto měly agentuře plně asistovat. Pokud tedy členský stát učiní závazek účastnit se mise agentury Frontex např. pronájemem vozidel, helikoptér či zaangažováním svých pohraničních strážů, měl by být právně zavázán ke splnění tohoto slibu. Agentura by se měla více podílet také na společných akcích a pilotních projektech spolu s členskými státy. EP během kompromisních jednání s Radou a Komisí o konečné podobě návrhu získal (navzdory počátečnímu nesouhlasu některých členských států) právo jmenovat úředníka pro základní práva a vytvořit poradní fórum pro základní práva, jež by měli asistovat řídicímu výboru agentury. Řídící struktury Frontex tak mají být prostřednictvím fóra propojeny nejen s příslušnými agenturami EU, které se věnují lidským právům, ale také s Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky či se specializovanými nevládními organizacemi. V případě, že by došlo k porušení lidských práv, měl by Frontex svoji misi pozastavit či ukončit. K hlavním úkolům Frontex by měla náležet také asistence při navrácení uprchlíků zpět do země původu, agentura je nicméně vázána principy OSN, které zakazují navracet uprchlíky zpět tam, kde by jim mohlo hrozit smrtelné nebezpečí. Frontex je proto povinen při všech svých operacích respektovat lidská práva. Po schválení návrhu plénum EP bude následovat pouze formální schválení Radou, která o společné pozici již jednala. Nová pravidla mají nabýt účinnosti koncem roku 2011.

EP a Komise pro snižování emisí dalších skleníkových plynů

Plénum EP 14. 9. 2011 přijalo [usnesení](#) ke [zprávě](#) Theodorose Skylakakise („o komplexním přístupu k jiným antropogenním emisím ovlivňujícím klima, než jsou emise CO₂“) podporující snižování emisí všech skleníkových plynů v EU, tedy nejen CO₂, ale např. i oxidu uhelnatého (CO), oxidů dusíku (NO_x), metanu (CH₄) či dokonce sazí. Cílem by mělo být věcné doplnění stávajícího Kjótského protokolu a Montrealského protokolu, jež cílí pouze na emise některých plynů (např. oxid dusný /N₂O/), resp. na ochranu ozónové vrstvy jako takové. Komise na apel EP promptně [zareagovala](#) 26. 9. 2011 zahájením [veřejné konzultace](#) stran zprůsňení opatření EU ke snižování emisí fluorovaných plynů, které se

používají např. v klimatizačních a chladicích zařízeních. Fluorované plyny tvoří jen 2% skleníkových plynů produkovaných v EU, ale údajně mají 140krát až 23 900krát větší potenciál tvořit skleníkový efekt než srovnatelné množství CO₂. Podle [zprávy Komise](#) by mohly do roku 2030 dvě třetiny fluorovaných plynů nahradit z hlediska globálního oteplování neutrální alternativy. Konzultace bude otevřena do 19. 12. 2011. Poté budou patrně předloženy návrhy na revizi stávajícího norem – [směrnice č. 2006/40](#) a [nařízení č. 842/2006](#).

Přístupová smlouva s Chorvatskem dokončena

COREPER 14. 9. 2011 [schválil](#) anglické znění přístupové smlouvy EU s Chorvatskem. Text bude nyní přeložen do chorvatštiny a dalších oficiálních jazyků EU, předán k připomínkám Komisi a EP, kde o něm bude 14. 11. 2011 hlasovat výbor AFET. Plénum EP smlouvu projedná 1. 12. 2011. Předpokládá se, že Rada dokument schválí začátkem prosince 2011. Ratifikační proces bude odhadem trvat 18 měsíců, Chorvatsko by se tedy mělo stát 28. členem EU 1. 7. 2013 (více v příspěvku „Chorvatsko se stane členem EU v roce 2013“, [Monitoring červen 2011](#)).

EP přijal usnesení o návrhu nařízení týkajícího se integrity a transparentnosti trhu s energií

Plénum EP 14. 9. 2011 přijalo [usnesení](#) o [návrhu nařízení](#) z prosince 2010, který se týká integrity a transparentnosti trhu s energií. Cílem nového legislativního rámce má být prevence zneužívání a manipulace se situací na trhu s plynem a elektřinou v oblasti velkoobchodu. Návrh nového nařízení požaduje, aby aktéři pohybující se na trhu s energiemi zveřejňovali všechny relevantní informace, které se týkají jejich angažmá na trhu. Transakce mají být podrobeny monitorovacímu systému, návrh také stanovuje pravidla pro vyšetřování podezřelých aktivit a pro postihování podvodných případů. Nařízení by tak mělo předejít zneužívání nekalých praktik, např. navyšování a deformování cen prostřednictvím zatajování důležitých informací, poskytování zavádějících informací či dalších aktivit. Nepřímo má tedy sloužit i k ochraně spotřebitele. Na základě nařízení by členské státy povinně měly disponovat registrem obchodníků, stejný registr by měl být ustaven také na úrovni EU. Spravovat jej má agentura ACER, která má dohlížet na monitoring trhu a sběr dat prováděný národními regulátory, zajišťovat sdílení informací a podávat pravidelné roční zprávy Komisi. ACER má mít také právo vyzvat odpovědné orgány na národní úrovni ke spuštění vyšetřování a má přístup i k existujícím rejstříkům týkajícím se obchodu

s emisními povolenkami. Sankční a donucovací pravomoci však nemá, ty zůstávají na národní úrovni. Po formálním přijetí návrhu Radou a publikaci v Úředním věstníku EU nařízení vstoupí v platnost za 20 dní.

Rada nenašla podporu pro návrh týkající se potravinové pomoci v EU

Rada se na [zasedání](#) 20. 9. 2011 věnovala především budoucnosti potravinové pomoci v EU. Prostředky na podporu programu potravinové pomoci nejchudším občanům EU byly na základě rozhodnutí ESD z dubna 2010 Komisí v rozpočtu věnovaném SZP výrazně zkráceny, a to z téměř 500 mil. € na cca 113 mil. € v roce 2012. Příčinou krácení zdrojů je skutečnost, že zatímco v minulosti byla potravinová pomoc používána především k likvidaci přebytků evropského zemědělství, a tedy uspokojována z veřejných intervenčních skladů, v posledních letech došlo k výraznému ztenčení těchto zásob. (Příčinou jsou i reformy EU, které se spíše než na podporu kompenzování nadprodukce intervenčními platbami soustřeďují na předcházení nadprodukci.) Pro pokračování potravinové pomoci se proto EU musela stále více uchýlovat k nákupu zemědělského zboží na trzích, což bylo jednak nákladné, jednak zde ESD na základě žaloby podané Německem shledal rozpor s pravidly EU. V roce 2010 proto Komise [navrhla](#) ustavení tříletého plánu potravinové pomoci se čtvrtinovou spoluúčastí členských států a ročním stropem ve výši 500 mil. €. Skupina 6 zemí, k nimž patří i ČR, však s návrhem nesouhlasí a tvoří v Radě blokační menšinu. ČR vzhledem k tomu, že již pomoc nevyužívá intervenčních zásob, [prosazuje](#), aby potravinová pomoc již nebyla řešena v rámci SZP a jejího rozpočtu, ale v rámci sociální politiky, která je v kompetenci členských států. Rada tedy potřebnou většinu pro návrh Komise nezískala.

Budoucnost národních doplňkových přímých plateb?

Předmětem [jednání](#) Rady 20. 9. 2011 byla také budoucnost vnitrostátních doplňkových přímých plateb (TOP-UP). Tyto platby sloužily dle [Aktu o přistoupení](#) od roku 2004 k částečnému dorovnávání přímých plateb, které státy vstoupivší do EU v roce 2004 získávaly v omezené míře. V prvním roce členství měly nové členské státy nárok pouze na čtvrtinový podíl úrovně přímých plateb v porovnání se státy EU-15, poté se tento podíl každoročně zvyšoval, nejprve o 5 % a od roku 2007 o 10 %. Nové členské státy byly navíc oprávněny daný podíl každoročně dorovnávat 30 procentními body TOP-UP z národních zdrojů. Dorovnávání se však vždy mělo uskutečňovat max. do 100 % úrovně

přímých plateb v státech EU-15. Od roku 2011, kdy již ČR a další „noví“ členové získávají 80 % přímých plateb z rozpočtu EU, by tedy poprvé mělo dojít k redukci plateb TOP-UP. Problém je v tom, že tyto platby jsou adresně poskytovány pouze na podporu určitých oblastí, jako je podpora pěstování chmele, škrobových brambor, chovu přežvýkavců ap. Jejich snižování tedy bude znamenat i snižování podpor v těchto konkrétních oblastech. Vzhledem k tomu, že problém se týká i dalších zemí EU-12, podepsala ČR spolu s dalšími státy Visegrádské čtyřky (Polskem, Maďarskem, Slovenskem) zvláštní [deklaraci](#), ke které se připojili i zástupci Slovinska, Bulharska a Rumunska. Podle ní je redukce národních doplňkových plateb, kterou navrhuje Komise, v rozporu se zásadou spravedlivých podmínek pro evropské zemědělce. Deklarace upozorňuje na to, že ve státech EU-15 dochází v rámci tzv. modulace též k redukci přímých plateb pro rok 2012 o 10 %. Tyto prostředky se ale na rozdíl od TOP-UP neztrácejí a jsou využity k podpoře rozvoje venkova. K prohlášení Visegrádské skupiny se připojily také 3 pobaltské státy a Malta.

Rada vyjádřila připomínky k návrhu směrnice usnadňující přístup obviněných osob k právní ochraně

Rada se na svém [zasedání](#) ve dnech 22.–23. 9. 2011 zabývala mj. návrhem směrnice, která by měla zajistit snadnější přístup k obhájci a právo zatčených komunikovat poté s dalšími osobami, např. konzulárními zástupci, příbuznými či zaměstnavatelem. [Návrh](#), který Komise přijala v červenci 2011, vyvolal kritiku některých členských států. Zástupci Francie, Belgie či Nizozemska dokonce adresovali komisařce pro oblast spravedlnosti Viviane Reding dopis, v němž k návrhu vyjadřovali vážné připomínky; podle jejich vyjádření jde i za rámec toho, co v případě práv obviněných požaduje Soud pro lidská práva ve Štrasburku. Kritizováno je to, že možnost zatčených komunikovat s okolním světem bezprostředně po zatčení i po celou dobu procesu může mařit vyšetřování. Kritizovány jsou také případné náklady spojené s požadavkem na povinnou přítomnost právníka ve všech fázích vyšetřování, v nichž je požadována také přítomnost podezřelého, což platí i pro méně závažné případy či procedury. Pokud by došlo k porušení práva obviněného na okamžitý přístup k právnímu zástupci, nemohou být důkazy shromážděné za takových okolností a v době, kdy obviněný neměl přístup k právnímu zástupci, použitelné u soudu. Při jednání Rady proto několik členských států požadovalo, aby bylo na návrhu ještě pracováno, aby odrážel různorodou povahu právních systémů členských států.

Rada potvrdila kompromis ohledně návrhu na zlepšení ochrany obětí trestných činů

Rada se na [zasedání](#) ve dnech 22.–23. 9. 2011 zabývala také návrhem na zlepšení ochrany obětí trestných činů. V květnu 2011 Komise přijala vedle [návrhu nařízení](#) o vzájemném uznávání ochranných opatření v občanských věcech také [návrh směrnice](#) o minimálních pravidlech pro ochranu obětí trestných činů. Návrh mj. požaduje, aby byli pracovníci policie, žalobci i soudci v jednotlivých členských státech školeni, jak mají s oběťmi trestných činů zacházet s respektem. Oběti by také vždy měly obdržet informace o svém případě a o svých právech v jazyce, který je jim srozumitelný. Každý členský stát by měl podle návrhu směrnice dbát na podporu obětí, které by měly mít na vlastní žádost právo účastnit se řízení a sledovat soudní proces, na druhou stranu by jim ale měla být v průběhu policejního vyšetřování a soudního řízení poskytnuta adekvátní ochrana před osobami, které by pro oběť mohly být zdrojem dalšího nebezpečí. Návrh se dále týká ochrany obětí násilných činů před případným dalším ublížením ze strany pachatele (více v příspěvku „Komise uveřejnila návrhy na zlepšení ochrany obětí trestných činů“, [Monitoring květen 2011](#)). Rada se na kompromisním znění textu návrhu neformálně shodla již 20. 9. 2011. Sporný bod představovala otázka, zda a jak lze ochranný režim uplatnit i v případě, že se oběti odstěhují do jiného členského státu. Jde totiž o to, zda příslušný členský stát podle svého právního řádu uplatňuje v případě příslušného činu a ochrany jeho obětí civilní nebo trestní právo. Podle výsledného kompromisu by mělo být možné, aby všechny členské státy, u nichž jsou ochranná opatření předmětem trestního práva, uplatňovaly evropský ochranný příkaz i vůči jakémukoli jinému členskému státu, bez ohledu na to, zda jsou ochranná opatření v příslušné zemi předmětem procedury trestněprávní, občanskoprávní či administrativní. Kompromisní návrh bude nyní procházet schvalováním na úrovni EP.

Jednotný trh EU je vnímán rozporuplně

Komise 26. 9. 2011 [uveřejnila](#) výsledky průzkumu [Special Eurobarometer 363](#) týkajícího se jednotného vnitřního trhu a jeho vnímání občany členských států EU. Ti oceňují možnosti jednotného trhu, „pokud jde o větší výběr produktů (74%), více pracovních míst (52%) a poctivou hospodářskou soutěž (47%)“. Na druhou stranu však „podle 62% dotázaných přináší prospěch pouze velkým společnostem, podle 51% zhoršuje pracovní podmínky a 53% se domnívá, že z něj neplynou výhody pro chudé a znevýhodněné občany“. O práci v zahraničí podle

průzkumu do budoucna uvažuje 28% dotázaných. Tak nízké číslo souvisí i s faktem, že 35% Evropanů údajně není o jednotném trhu a jeho přínosech informováno, popř. nejsou náležitě prováděny normy, které jej definují (nebo existují nedostatky v těchto normách samých). Průzkum byl uskutečněn jako součást tzv. Aktu o jednotném trhu (více v příspěvku „Single Market Act ‚tlačí‘ EP i Komise“, [Monitoring duben 2011](#)). Nadto Komise sestavila [seznam 20 problémů](#), se kterými se občané a/nebo podniky v rámci vnitřního trhu nejčastěji potýkají (např. odborné kvalifikace, sociální zabezpečení, daňové překážky, přístup k financím a online nakupování ap.), a navrhla jejich řešení, popř. odkázala na probíhající legislativní procesy a/nebo platné právní normy. V návaznosti na Eurobarometer Komise spolu s polským předsednictvím a EP uspořádala ve dnech 2.–4. 10. 2011 v Krakově první diskusní [Fórum o jednotném trhu](#), jehož se v rámci workshopů (na téma uznávání odborných kvalifikací, alternativního řešení sporů, e-commerce, vysílání pracovníků veřejných zakázek ap.) zúčastnilo na 1 200 zainteresovaných aktérů – občanů, zástupců podniků, odborů, neziskových organizací ap. Stejný postup, jaký [zvolila](#) v roce 2011 – tedy průzkum a diskusní fórum – hodlá Komise uplatnit i v dalších letech. Otázkou je, zda to napomůže tomu, aby byl vnitřní trh nejen vnímán pozitivněji, ale především aby skutečně fungoval.

Komise určila, jak leteckým společností přidělovat emisní povolenky

Komise 26. 9. 2011 [definovala](#) způsob, jak přibližně 900 leteckých společností přidělovat emisní povolenky. Sektor letecké dopravy se dle [směrnice č. 2008/101](#) stane součástí systému obchodování s emisními povolenkami od 1. 1. 2012 – navzdory kritice USA, Číny, Indie, Saudské Arábie, Kataru, Jihoafrické republiky, Filipín, Paraguaje a řady dalších států, které nejsou členy EU, ale jsou stejně jako řada členů EU sdruženy v Mezinárodní organizaci pro civilní letectví (ICAO). Do 31. prosince 2012 bude leteckým společnostem přiděleno zdarma 85% povolenek, od 1. ledna 2013 do 31. prosince 2020 82%. Letecké společnosti by tím měly podle komisařky Connie Hedegaard za dané období „ušetřit“ sumárně až 20 mld. €. (Řada z nich tuto interpretaci prostřednictvím zastřešujících organizací typu AEA, ERA, IACA záhy odmítla jako vadnou, neboť očekávají, že ceny povolenek v důsledku předpokládané vyšší poptávky po letecké dopravě výrazně porostou až na 28 € za tunu CO₂ (nyní cca 20 €/t CO₂), a aerolinky tedy nejenže neušetří, ale ještě na nové opatření doplatí, mezi lety 2012–2020 údajně

až 17,5 mld. €). 15 % povolenek bude každý rok vydraženo a 3 % budou v letech 2013–2020 vyčleněna do zvláštní rezervy pro nové a/nebo rychle rostoucí letecké společnosti. Do roku 2013 dostanou letecké společnosti zdarma vždy 0,6797 povolenek na 1 000 tunokilometrů, od roku 2013 jen 0,6422. Oproti referenčním letům 2004–2006 by měly emise z letecké dopravy poklesnout nejprve o 3 %, resp. od roku 2013 o 5 %. Bezplatné povolenky přidělí leteckým společnostem do 3 měsíců členské státy, které vynásobí uvedenou referenční hodnotu údaji o tunokilometrech nalétaných leteckými společnostmi v roce 2010. Ceny letenek by měly v důsledku tohoto opatření vzrůst o 2–12 €.

Komise to s inovováním systému zadávání veřejných zakázek nejspíš myslí vážně

Komise v návaznosti na uveřejnění [hodnocení dopadu](#) stávající unijní legislativy týkající se zadávání veřejných zakázek (více v příspěvku „Komise: Unijní systém pro zadávání veřejných zakázek vede k úsporám v řádu 20 mld. € ročně“, [Monitoring červen 2011](#)) začala – krom potenciálních změn na poli koncesí (tj. nejen revize [směrnice č. 2004/17](#) a [č. 2004/18](#), ale i [směrnice č. 89/665](#) a [č. 92/13](#) s výjimkou [nařízení č. 1370/2007](#) a [č. 1008/2008](#)) – zvažovat i to, jak zajistit unijním subjektům přístup k veřejným zakázkám mimo EU. Výbor IMCO ji v tom 26. 9. 2011 nepřímo [podpořil](#) jednomyslným (35:0:0) přijetím nezávazného usnesení ke [zprávě](#) Heide Rühleové, aby EU zejm. pro malé a střední podniky (které jsou v oblasti získávání veřejných zakázek podprezentovány, protože jich získávají pouze 31–38 %, ač jejich tržní podíl činí 52 %) zavedla „pas“ (standardizovanou elektronickou registraci) ke snížení nákladů na zapojení do veřejných tendrů a celkově vyjasnila unijní legislativu (zmíněné [směrnice č. 2004/17](#) a [č. 2004/18](#)), aby pravidla pro zadávání veřejných zakázek byla jasná a jednoduchá a brala v potaz nejen nákladovost, ale např. i „kritéria udržitelnosti“. (Zpráva byla sepsána jako reakce na [zelenou knihu](#) uveřejněnou v lednu 2011; více v příspěvku „Komise chce modernizovat způsob zadávání veřejných zakázek“, [Monitoring leden 2011](#).) Problémem s veřejnými zakázkami mimo EU je, že zatímco Unie je vnějším aktérům (např. Číně, Rusku, USA, Indii) v daném směru relativně otevřená (85 % veřejných zakázek zadávaných v EU je z titulu tzv. [dohody GPA](#), uzavřené v dubnu 1994 na půdě WTO, a/nebo z titulu bilaterálních/regionálních dohod o volném obchodu k dispozici i zemím mimo ni), recipročně to neplatí (např. v USA je v režimu GPA vypisováno jen 12 % veřejných zakázek). Komisař Michel Barnier prosazuje variantu, aby unijní subjekty byly

(po notifikaci Komisi) oprávněny nevypsát veřejnou zakázku pro subjekty z těch třetích zemí, které Unii nenabízejí reciproční podmínky. Komisař Karel De Gucht je rovnou pro restriktce vůči třetím zemím jako takovým (resp. v těch sektorech, které neotevírají unijním subjektům), přičemž o konkrétních opatřeních by měla rozhodovat Komise. Jaké řešení bude nakonec zvoleno, není v tuto chvíli jasné i proto, že kabinety obou zmíněných komisařů spolu v dané věci údajně vedou „zásadní spor“ a ani dotčené unijní firmy podle všeho nemají jasno, která z variant by pro ně byla nejvýhodnější. Možností je i přenesení sporu na úroveň WTO. Je ale otázkou, zda by se tato taktika osvědčila, resp. zda by byla s to přinést v dohledné době očekávané výsledky, zvláště při započtení tristní pověsti EU ve WTO kvůli její problematické společné zemědělské politice.

EP: 103 opatření ke snížení úmrtí na silnicích o polovinu do roku 2020

Plénium EP 27. 9. 2010 (za nesouhlasu části frakce konzervativců) [přijalo](#) právně nezávaznou [zprávu](#) Dieter-Lebrechta Kocha žádající vytvoření nového (již čtvrtého) akčního plánu pro bezpečnost silničního provozu, ideálně do konce roku 2011, protože ten [předchozí](#) (z července 2010) je podle poslanců EP „bezzubý“. Komise by také měla (do roku 2014) jmenovat koordinátora pro bezpečnost silničního provozu v EU, který by „pomohl členským státům akční plán uskutečnit“. Do roku 2020 by měla být postupně realizována tzv. vize nula cílící na co nejnižší počet obětí silničního provozu: počet úmrtí by se měl snížit na polovinu, počet vážných zranění o 40 % a počet dětských úmrtí o 60 %. [Krom jiného](#) by měly být osobní i nákladní automobily vybaveny tzv. alcolocks, tj. zámky zapalování s detektorem alkoholu, signalizací nezapnutých pásů (do roku 2013) či detektorem únavy řidiče. V obytných zónách (ideálně v celé EU) by měl být stanoven rychlostní limit 30 km/h. EP také podpořil harmonizaci pravidel týkajících se silničního provozu (např. zavedení tzv. bodového systému v celé EU, povinné oční prohlídky každých 10 let a po 65. roce věku každých 5 let, každých 10 let povinný kurz první pomoci), dopravních značek, prohlídek na stanicích technické kontroly či povoleného množství alkoholu v krvi (nula promile pro všechny profesionální řidiče a/nebo řidiče do 2 let od získání řidičského oprávnění).

ČR: implementuje, nebo ne?

Komise 29. 9. 2011 vyslala vůči ČR rozporuplnou zprávu. Na jedné straně [poukázala](#) na skutečnost, že ČR se s 2 % neimplementovaných (resp. řádně neimplementovaných) směrnic z oblasti vnitřního

trhu řadí na poslední místo v rámci celé EU, čímž o celý jeden procentní bod překračuje standardní 1% „transpoziční deficit“ určený Evropskou radou v roce 2007. Celkově jej překročilo dalších 15 členských států. Krom toho Komise proti ČR tentýž den formálně [zahájila](#) řízení týkající se neimplementace [směrnice č. 2009/125](#) o ekodesignu kvůli tomu, že ČR do svého právního řádu nesprávně zanesla definici „energetického spotřebiče“. Na straně druhé tzv. celoplošná prověrka (na základě [nařízení č. 2006/2004](#)) [ukázala](#), že subjekty, které v ČR prodávají online vstupenky na kulturní či sportovní akce, [plně respektují](#) pravidla EU ([směrnici č. 2000/31](#), [č. 2005/29](#) a [č. 1993/13](#)), neuvádějí zavádějící informace o ceně či prodeji a nekladou nepřiměřené smluvní podmínky, a tím pádem neuvádějí spotřebitele v omyl, což ještě v roce 2010 nebyla pravda.

Nové nastavení strukturálních fondů EU v letech 2014–2020

Komise 5. 10. 2011 představí návrh nařízení (pracovní verze [zde](#)) k programování strukturálních fondů na období 2014–2020, na něž má být vyčleněno 336 mld. €. Členské státy patrně budou muset plnit nové podmínky: jak ex ante (před rozdělením fondů), tak ex post (pokud budou splněny, státy získají „odměnu“ v podobě dalších peněz). Členské země si budou muset vybrat z 11 tematických priorit spjatých se strategií „Evropa 2020“, které budou podporovat. Minimum investic bude definováno obecným nařízením. Záviset bude na druhu regionu: nejrozvinutější regiony s HDP 90% průměru EU budou muset např. investovat min. 20% prostředků z ERDF do projektů na posílení nízkoemisní ekonomiky, min. 30% na podporu výzkumu a technologického pokroku a 30% na posílení konkuren-

ceschopnosti podniků. Komise chce mít jistotu, že všechny peníze z fondů budou správně utraceny. Ke každému fondu proto přidá seznam podmínek, které považuje za nutné před čerpáním splnit. Jedná se např. o transpozici některých norem, existenci národních strategií pro danou prioritu nebo určitých zákonů. Pokud stát tyto podmínky ex ante v dané tematické prioritě nesplní, bude muset do roku 2016 specifikovat opatření, která hodlá učinit. V opačném případě může Komise dotace pozastavit. Podmínky ex post bude muset stát splnit, aby dostal „dodatečné prostředky“ (5% prostředků v rezervním fondu). Státy budou muset prokázat, že splnily cíle vytyčené Komisí. Provádění programu fondů se bude hodnotit v roce 2017 a 2019.

Bude MiFID přísnější?

Komise by měla v říjnu 2011 uveřejnit návrh revize [směrnice č. 2004/39](#) o trzích finančních nástrojů (tzv. MiFID). Z dostupných informací plyne, že norma by měla doznat zřetelného zpřísnění. Členské státy by zároveň měly přijít o řadu dosavadních pravomocí – získat by je měla Komise, resp. ESMA. Cílem by mělo být do rámce stávající MiFID, uplatňované od února 2007, začlenit krom standardních cenných papírů a jejich derivátů fakticky všechny (i online) investiční nástroje, a tím je podrobit nové zevrubnější regulaci. Krom toho by vedle dosavadní směrnice, která by měla do budoucna primárně definovat „infrastrukturu trhu“ a sankce za její narušení, mělo vzniknout i přímo účinné nařízení upravující otázky spjaté s transparentností realizovaných transakcí (ideálně všech za posledních 5 let). Na subjekty pocházející ze zemí mimo EU by se mohl vztahovat „jiný režim“.

PŘEHLED KLÍČOVÝCH HLASOVÁNÍ PLÉNA EP

Plénium EP ve dnech 12.–15. 9. 2011

Projednávaný návrh	Výsledek hlasování					
	Pro		Proti		Zdrželi se	
	Celkem	ODS	Celkem	ODS	Celkem	ODS
Zpráva Britty Reimers týkající se dobrovolné modulace přímých plateb v rámci společné zemědělské politiky (A7-0203/2011)	641	Cabrnoch, Češková, Fajmon, Kožušník, Ouzký, Strejček, Tošenovský, Vlasák, Zahradil	21	-	9	-
Zpráva Yannicka Jadota týkající se státem podporovaných vývozních úvěrů (A7-0364/2010)	643	Cabrnoch, Češková, Fajmon, Kožušník, Ouzký, Tošenovský, Vlasák, Zahradil	20	Strejček	9	-
Zpráva Jorga Chatzimarkakise týkající se integrity a transparentnosti trhu s energií (A7-0273/2011)	616	Cabrnoch, Češková, Fajmon, Kožušník, Ouzký, Strejček, Tošenovský, Vlasák, Zahradil	26	-	24	-

Plénium EP ve dnech 26.–29. 9. 2011

Projednávaný návrh	Výsledek hlasování					
	Pro		Proti		Zdrželi se	
	Celkem	ODS	Celkem	ODS	Celkem	ODS
Zpráva Daniela Caspary týkající se nové obchodní politiky pro Evropu v rámci strategie Evropa 2020 (A7-0255/2011)	526	Cabrnoch, Češková, Fajmon, Kožušník, Ouzký, Vlasák, Zahradil	108	-	9	Strejček
Zpráva Sophie Auconie týkající se profesionální přeshraniční silniční přepravy eurohotovosti mezi členskými státy eurozóny (A7-0076/2011)	634	Cabrnoch, Češková, Fajmon, Kožušník, Ouzký, Strejček, Vlasák	23	-	8	-
Zpráva Corien Wortmann-Kool týkající se dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a koordinace hospodářských politik (A7-0178/2011)	354	-	269	Cabrnoch, Češková, Fajmon, Kožušník, Ouzký, Strejček, Tošenovský, Vlasák, Zahradil	34	-
Zpráva Sylvie Goulard týkající se účinného prosazování rozpočtového dohledu v eurozóně (A7-0180/2011)	352	-	237	Cabrnoch, Kožušník, Strejček, Vlasák	67	Češková, Fajmon, Ouzký, Tošenovský, Zahradil

Zpráva Carla Haglunda týkající se donucovacích opatření k nápravě nadměrné makroekonomické nerovnováhy v eurozóně (AZ-0182/2011)	395	-	63	Cabrnoch, Kožušník, Ouzký, Strejček, Tošenovský	206	Češková, Fajmon, Vlasák, Zahradil
Zpráva Elisy Ferreira týkající se prevence a nápravy makroekonomické nerovnováhy (AZ-0183/2011)	554	-	90	Cabrnoch, Češková, Fajmon, Kožušník, Ouzký, Strejček, Tošenovský, Vlasák, Zahradil	21	-
Zpráva Dioga Feia týkající se urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku (AZ-0179/2011)	363	-	268	Cabrnoch, Češková, Fajmon, Kožušník, Ouzký, Strejček, Tošenovský, Vlasák, Zahradil	37	-
Zpráva Vicky Ford týkající se požadavků na rozpočtové rámce členských států (AZ-0184/2011)	442	Fajmon	185	-	40	Cabrnoch, Češková, Kožušník, Ouzký, Strejček, Tošenovský, Vlasák, Zahradil

Poznámky

1. Přehled obsahuje pouze ta hlasování, při nichž poslanci hlasovali na vyžádání po jménech.
2. Označení projednávaných návrhů vychází z pojmenování příslušných položek samotným EP. Možné inkonzistence v tomto směru je proto třeba přičíst na vrub této skutečnosti.

KALENDÁŘ NA ŘÍJEN 2011

Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek
3	4	5	6	7
Rada EPSCO Eurozóna			Rada TTE COREPER II COREPER I	Rada TTE COREPER II COREPER I
EP CONT, ECON, ENVI, FEMM, LIBE, PETI, SEDE	EP AFET, BUDG, CULT, DEVE, DROI, ECON, ENVI, LIBE, PETI, SEDE	EP AGRI, AFCO, AFET, BUDG, CULT, EMPL, ENVI, IMCO, ITRE, LIBE, REGI	EP AGRI, BUDG, EMPL, IMCO, ITRE, LIBE, PETI, REGI, SEDE	
10	11	12	13	14
Rada ENVIRONMENT FAC	Rada FAC GAC COREPER II	Rada COREPER I		Rada COREPER I
EP AFCO, CONT, DEVE, ECON, IMCO, JURI, PECH, TRAN	EP AFCO, AFET, BUDG, CONT, DEVE, DROI, ECON, FEMM, IMCO, INTA, JURI, LIBE, PECH, TRAN	EP Plénium AGRI	EP Plénium BUDG	
17	18	19	20	21
Rada Evropská rada	Rada Evropská rada	Rada COREPER II COREPER I	Rada AGRICULTURE AND FISHERIES	Rada AGRICULTURE AND FISHERIES COREPER I
EP DROI, ECON, ENVI, IMCO, LIBE		EP AFET	EP AFET, INTA, ITRE	
24	25	26	27	28
		Rada COREPER II COREPER I	Rada JHA	Rada JHA COREPER I
EP Plénium	EP Plénium	EP Plénium	EP Plénium	

SEZNAM ZKRATEK

ACER	Agency for the Cooperation of Energy Regulators (Agentura pro spolupráci energetických regulačních orgánů)
AEA	Association of European Airlines (Sdružení evropských leteckých společností)
AFCO	Constitutional Affairs Committee (Výbor EP pro ústavní záležitosti)
AFET	Foreign Affairs Committee (Výbor EP pro zahraniční věci)
AGRI	Agriculture and Rural Development Committee (Výbor EP pro zemědělství a rozvoj venkova)
AGRICULTURE AND FISHERIES	Agriculture and Fisheries Council (Rada pro zemědělství a rybolov)
BASF	Badische Anilin- & Soda- Fabrik
BEUC	Bureau Européen des Unions de Consommateurs (Evropský výbor spotřebitelských svazů)
BUDG	Budget Committee (Výbor EP pro rozpočet)
CO ₂	oxid uhličitý
CONT	Budgetary Control Committee (Výbor EP pro rozpočtovou kontrolu)
Coreper	Comité des Représentants Permanents (Výbor stálých zástupců)
ČR	Česká republika
ČTK	Česká tisková kancelář
DEVE	Development Committee (Výbor EP pro rozvoj)
DPH	daň z přidané hodnoty
DROI	Human Rights Subcommittee (Podvýbor EP pro lidská práva)
EBA	European Banking Authority (Evropský úřad pro bankovníctví)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Evropská banka pro obnovu a rozvoj)
EC	European Community (Evropské společenství)
ECB	European Central Bank (Evropská centrální banka)
ECOFIN	Economic and Financial Affairs Council (Rada pro hospodářské a finanční záležitosti)
ECON	Economic and Monetary Affairs Committee (Výbor EP pro hospodářství a měnu)
EDF	Électricité de France
EFSF	European Financial Stability Facility (Evropský nástroj finanční stability)
EFSM	European Financial Stabilization Mechanism (Evropský mechanismus finanční stabilizace)
EGF	European Globalisation Adjustment Fund (Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci)
EIB	Evropská investiční banka
EK	Evropská komise
EMPL	Employment and Social Affairs Committee (Výbor EP pro zaměstnanost a sociální věci)
ENI	Ente Nazionale Idrocarburi
ENVI	Environment, Public Health and Food Safety Committee (Výbor EP pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin)
EP	Evropský parlament
EPP	Group of the European People's Party (Christian Democrats) (Skupina Evropské lidové strany (Křesťanských demokratů))
EPSCO	Employment, Social Policy, Health and Consumer Affairs Council (Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele)
ERA	European Regions Airline Association (Evropské sdružení leteckých společností)
ES	Evropské společenství
ESD	Evropský soudní dvůr
ESF	European Social Fund (Evropský sociální fond)
ESMA	European Securities and Markets Authority (Evropský orgán pro cenné papíry a trhy)
EU	Evropská unie

Europol	European Police Office (Evropský policejní úřad)
FAC	Foreign Affairs Council (Rada pro zahraniční věci)
FRONTEX	Frontières extérieures (Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie)
G20	skupina ministrů financí a guvernérů centrálních bank Argentiny, Austrálie, Brazílie, Kanady, Číny, Francie, Německa, Indie, Indonésie, Itálie, Japonska, Mexika, Ruska, Saudské Arábie, Jižní Afriky, Jižní Koreje, Turecka, Velké Británie, Spojených států amerických a EU)
GAC	General Affairs Council (Rada pro všeobecné záležitosti)
GDF	Gaz de France
GPA	Agreement on Government Procurement (dohoda o vládních zakázkách)
HDP	hrubý domácí produkt
IACA	International Air Carrier Association (Mezinárodní sdružení leteckých přepravců)
ICAO	International Civil Aviation Organization (Mezinárodní organizace pro civilní letectví)
IMCO	Internal Market and Consumer Protection Committee (Výbor EP pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů)
IMI	Internal market information system (systém pro výměnu informací o vnitřním trhu)
INTA	International Trade Committee (Výbor EP pro mezinárodní obchod)
ITRE	Industry, Research and Energy Committee (Výbor EP pro průmysl, výzkum a energetiku)
JHA	Justice and Home Affairs Council (Rada pro spravedlnost a vnitřní věci)
JURI	Legal Affairs Committee (Výbor EP pro právní záležitosti)
LIBE	Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs (Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci)
MAAE	Mezinárodní agentura pro atomovou energii
MiFID	Markets in Financial Instruments Directive (směrnice o trzích finančních nástrojů)
MMF	Mezinárodní měnový fond
OSN	Organizace spojených národů
OZE	obnovitelné zdroje energie
PECH	Fisheries Committee (Výbor EP pro rybolov)
PETI	Petition Committee (Výbor EP pro petice)
REGI	Regional Development Committee (Výbor EP pro regionální rozvoj)
SEDE	Security and Defence Subcommittee (Podvýbor EP pro bezpečnost a obranu)
SURE	Policy Challenges Committee (Výbor EP pro politické výzvy)
SZP	společná zemědělská politika
TEN-T	Trans-European Transport Network (transevropská dopravní síť)
TRAN	Transport and Tourism Committee (Výbor EP pro dopravu a cestovní ruch)
USA	United States of America (Spojené státy americké)
WTO	World Trade Organisation (Světová obchodní organizace)

SLOVNÍČEK

acquis Společenství

Společná práva a závazky všech členských států v rámci EU. Acquis sestává mj. z obsahu, principů a politických cílů smluv, legislativy přijaté při jejich aplikaci, z deklarací a rezolucí EU nebo mezinárodních smluv, jež EU uzavřela (popř. smluv uzavřených mezi členskými státy EU v oblasti jejich aktivit).

balík

Soubor legislativních návrhů uveřejněných v jeden okamžik. Není nezbytně nutné, aby spolu jednotlivé návrhy meritorně souvisely.

Coreper

Výbor stálých zástupců členských států EU v Bruselu (akronym francouzského Comité des Représentants Permanents). Jeho úkolem je asistence členským státům – projednávání a příprava návrhů, o nichž poté rozhoduje Rada, a udržování kontaktu s ostatními institucemi EU, zejm. s Komisí. Existuje ve dvou podobách. Coreper II je složen z vyslanců stálých misí, věnuje se především politicky a ekonomicky nejdůležitějším otázkám (společná zahraniční a bezpečnostní politika, institucionální otázky, rozpočet, příprava materiálů pro zasedání Evropské rady). Coreper I je složen z nižších diplomatických úředníků a zabývá se ostatními body agendy (viz také „Komise“ a „Rada“).

deriváty

Komplexní finanční instrumenty, jejichž hodnota je odvozena od hodnoty tzv. bazického instrumentu (cenný papír, komodita ap.). Mají termínovaný charakter (dochází ke zpoždění mezi sjednáním obchodu a jeho plněním) a jsou využívány např. k zajištění před budoucím růstem či poklesem ceny bazického instrumentu (viz také „swapy úvěrového selhání“).

dohodovací výbor

Výbor zástupců Evropského parlamentu a Rady připravující (za mediace Komise) podklady pro třetí (poslední) čtení spolurozhodovací procedury, jež pak musejí obě instituce (dospěje-li dohodovací výbor k dohodě) přijmout, má-li navrhovaná legislativa vstoupit v platnost. Dohodovací výbor má omezený mandát 6 týdnů, prodloužit jej lze maximálně o 14 dní (viz také „Evropský parlament“, „Komise“, „Rada“ a „spolurozhodování“).

EU-15

Těž „starší členské státy“. Označení pro původní státy EU před jejím východním rozšířením v roce 2004.

evropská politika sousedství

Těž evropská sousedská politika. Program prohlubování vztahů mezi EU a třetími státy ležícími v jejím sousedství oficiálně představený v květnu 2004. Zahrnuje státy, jež byly v rámci tzv. Barcelonského procesu součástí partnerství mezi EU a státy Středomoří, tj. státy severní Afriky (Alžírsko, Egypt, Maroko, Tunisko a nově také Libye) a Blízkého východu (Izrael, Jordánsko, Libanon, Palestina a Sýrie), a státy postsovětského prostoru (Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Gruzie, Moldavsko a Ukrajina).

Evropský parlament

Dříve též Společné (parlamentní) shromáždění. Od roku 1979 jediný přímo legitimovaný (volený) orgán EU, jenž by měl reprezentovat „evropské občany“. Podílí se na přijímání legislativy EU, funkcionálně se člení na výbory, politicky na frakce. Minimálně jednou měsíčně (s výjimkou srpna) zasedá v plénu (viz také „Komise“ a „Rada“).

frakce

Seskupení politických stran na základě ideové spřízněnosti či dlouhodobé nadnárodní spolupráce. Působí v Evropském parlamentu (viz také „Evropský parlament“).

Frontex

Akronym francouzského „frontières extérieures“ (vnější hranice) používaný k označení Evropské agentury pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států EU. Agentura byla zřízena na základě nařízení Rady z roku 2004, její sídlo je ve Varšavě. Hlavním úkolem je koordinace akcí členských států při provádění opatření EU za účelem kontroly vnějších hranic. Má napomáhat členským státům při odborné přípravě pohraniční strážě, provádí analýzu rizik, zabývá se výzkumem a má poskytovat technickou pomoc.

hedgeové/zajišťovací fondy

Fondy, které se proti nepříznivému vývoji na kapitálových (akciových) trzích zajišťují tím, že nákup cenného papíru vyrovnávají současným prodejem jiného aktiva. Hedgeové fondy jsou považovány za rizikové, vyžadují relativně vysokou vstupní investici a zpravidla nejsou regulovány (viz také „soukromé kapitálové fondy“).

implementace

Proces přijímání norem, jež na úrovni členských států provádějí směrnice přijaté na úrovni EU (viz také „směrnice“).

intergroup

Těž meziskupina. Neoficiální seskupení poslanců Evropského parlamentu složené z členů různých výborů s cílem umožnit neformální výměnu názorů na konkrétní otázky napříč politickými frakcemi a podporovat kontakty mezi poslanci a občanskou společností. Intergroup nesmí vyvíjet činnost, která by mohla vést k záměně s oficiálními činnostmi Evropského parlamentu (viz také „Evropský parlament“).

Kjótský protokol

Protokol k Rámcové úmluvě Organizace spojených národů o klimatických změnách dojednaný v japonském Kjótu v prosinci 1997. Průmyslové země se v něm zavázaly prostřednictvím stanovení kvantitativních redukčních emisních cílů ke snížení emisí skleníkových plynů.

KOM dokument

Návrh právní normy nebo jiné sdělení či zpráva Komise Radě a/nebo jiné instituci EU (viz také „Komise“ a „Rada“).

Komise

Evropská komise, dříve též Vysoký úřad. Reprezentant nadnárodního principu vládnutí v EU, v naprosté většině případů iniciátor legislativy EU. Funkcionálně se člení na generální ředitelství (tzv. DGs), zasedá alespoň jedenkrát týdně (viz také „Evropský parlament“ a „Rada“).

komitologie

Souborné označení pro výbory, jimiž si Rada udržuje kontrolu nad Komisí, ve věci pravomocí, které na ni delegovala (viz také „Komise“ a „Rada“).

komunitarizace

Proces odstraňování prvků mezivládní spolupráce ve prospěch prvků nadnárodních. V legislativním procesu se týká např. rozšiřování legislativního monopolu Komise, spolurozhodovací procedury či odstraňování jednomyslného hlasování v Radě (viz také „Komise“, „Rada“ a „spolurozhodování“).

konzultace

Těž konzultační procedura. Druhá nejčastější legislativní procedura v EU, při níž je Rada nad Evropským parlamentem zvýhodněna (jeho názor nemusí brát v úvahu) (viz také „Evropský parlament“, „Rada“ a „spolurozhodování“).

kvalifikovaná většina

Pojem známý především z hlasování v Radě. Pro přijetí konkrétního opatření je nezbytné získat nadpoloviční většinu členů (Rady nebo jiného orgánu) a přibližně 70 % vážených hlasů (přibližně proto, že např. při rozšiřování EU o nové členské státy dochází k jejich „převažování“). Nově se prosazujícím a prozatím „doplňkovým“ kritériem je populace, resp. to, zda kvalifikovaná většina popsaných parametrů reprezentuje také určité procento populace EU (Smlouva z Nice uvádí 62%) (viz také „Rada“).

Listina základních práv EU

Dokument vypracovaný na návrh Evropské rady v Kolíně nad Rýnem z června 1999 tzv. Konventem, působícím v době od 17. 12. 1999 do 2. 10. 2000. Listina čítá 50 článků rozdělených do 7 kapitol a má být katalogem základních práv občanů EU. Přijala ji Evropská rada na summitu v Nice 7. 12. 2000. V té době nebylo rozhodnuto o závaznosti obsahu Listiny ani o jejím napojení na stávající primární právo. V tomto směru se stala průlomem až Smlouva zakládající Ústavu pro Evropu, která Chartu obsahovala přímo ve svém textu, a následně Lisabonská smlouva, která text Charty sice neobsahuje, považuje jej však za právně závazný stejně jako příslušné texty primárního práva. Ratifikace Lisabonské smlouvy tedy de iure znamená i ratifikaci Charty (viz také „primární právo“ a „Rada“).

maastrichtská (konvergenční) kritéria

Požadavky na hospodářskou konvergenci států usilujících o přijetí společné měny. Byly formulovány v rámci (maastrichtské) Smlouvy o EU. Cílem je ošetření hospodářských ukazatelů ve 4 hlavních oblastech: cenová stabilita; stav veřejných financí včetně udržování přiměřené míry rozpočtového deficitu veřejného sektoru; vývoj úrokové míry; udržování měny v povoleném fluktuálním pásmu mechanismu směnných kurzů Evropského měnového systému bez devalvace vůči jiným měnám po dobu minimálně 2 let (viz také „Pakt stability a růstu“).

Nabucco

Projekt plynovodu dodávajícího plyn z oblasti Kaspického moře do EU, konkrétně do Rakouska. V červenci 2009 byla podepsána mezivládní dohoda mezi zástupci Rakouska, 3 tranzitních zemí – členů EU (Maďarska, Bulharska a Rumunska) a Turecka. Podpisu se zúčastnili zástupci 3 zemí, z nichž mohou pocházet plynové zdroje pro Nabucco (Ázerbájdžán, Turkmenistán a Irák) a jako pozorovatel i gruzínský prezident Michail Saakašvili. Podpisem vyvrcholily několikaměsíční spekulace o tom, zda EU bude ochotna (i finančně) podpořit projekt, který bývá prezentován jako úhelny kámen diverzifikace plynových dodávek do EU (ve vztahu k dominantním dodávkám plynu z Ruska). Projekt bude zřejmě ještě narážet na celou řadu překážek spojených s nestabilitou v dané oblasti i s dostatečným zajištěním dodávek plynu pro jeho zásobování (viz také „South Stream“ a „Nord Stream“).

nařízení

Výsledek legislativního procesu v EU. Právní norma, jež je přímo účinná, a tudíž ze strany členských států nevyžaduje (resp. zpravidla z definice ani nepovoluje) žádnou další intervenci (viz také „směrnice“).

Nord Stream

Projekt plynovodu, který má přivádět zemní plyn z ruského území na území EU, konkrétně do Německa. Plynovod má vést po dně Baltského moře. Dohodu o jeho vybudování podepsaly 8. 9. 2005 společnosti Gazprom, BASF a E.ON. Výstavba měla začít v roce 2009, komplikace ale přinesly stížnosti motivované ekologickými i strategickými důvody (obavy dosavadních tranzitních zemí, Polska a Ukrajiny, že plynovod obcházející jejich území sníží jejich strategickou váhu v oblasti energetické bezpečnosti EU), které započítí stavby o rok oddálily.

Pakt stability a růstu

Dokument mající zajistit, že členské státy budou dodržovat rozpočtovou disciplínu i po zavedení jednotné měny euro. Sestává z rezoluce Evropské rady přijaté v červnu 1997 a dvou nařízeních z července 1997. V červnu 2005 byla pravidla Paktu rozvolněna.

primární právo

Suma zřizovacích smluv tří společenství a smluv, které je mění a doplňují (včetně doprovodných protokolů a prohlášení). Součástí primárního práva jsou i přístupové smlouvy všech členských států. Určujícím znakem primárního práva je způsob jeho kreace: na základě svolání mezivládní konference, s platnou zásadou jednotnosti členských států a následnou ratifikací ve všech členských státech. „Protipólem“ primárního práva je právo sekundární, které vzniká na základě normotvorby příslušných orgánů Společenství (EU) a musí být s primárním právem v souladu.

princip subsidiarity

Princip mající zajistit, že opatření jsou přijímána co nejlépe občanům (na nejnižším stupni správy, jenž umožňuje jejich realizaci nebo výkon). Do primárního práva byl včleněn Smlouvou o Evropské unii.

Rada

Rada EU nebo také Rada ministrů. Reprezentant mezivládního („národního“) principu vládnutí v EU. Podílí se na přijímání legislativy EU, funkcionálně je tvořena Evropskou radou (summitem), devíti resortními radami a Coreperem). Zasedá podle potřeby, summity se konají minimálně čtyřikrát ročně (viz také „Coreper“, „Evropský parlament“ a „Komise“).

rozhodnutí

Výsledek legislativního procesu v EU. Právní norma, jež je přímo účinná, a tudíž ze strany členských států nevyžaduje žádnou další intervenci. V porovnání s nařízením se však týká jednotlivého případu a je závazné pro toho, komu je určeno (viz také „nařízení“ a „směrnice“).

Schengenské dohody

Souhrnné označení pro dva smluvní dokumenty: Schengenskou dohodu o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích z roku 1985 a Schengenskou prováděcí úmluvu z roku 1990.

směrnice

Výsledek legislativního procesu v EU. Specifická právní norma, jež je v zásadě závazná pouze z hlediska výsledku. Zpravidla vyžaduje prováděcí normu (zákon, vyhlášku), již jsou povinny přijmout všechny členské státy (viz také „nařízení“).

Smlouva o fungování EU

Těž Smlouva o Evropském společenství revidovaná Lisabonskou smlouvou. Druhá ze dvou hlavních částí Lisabonské smlouvy.

sociální partneři

Organizace, s nimiž Komise jedná o problematice sociální politiky. Činí tak z titulu požadavku, jenž je zakotven v zakládacích smlouvách EU. Mezi sociální partnery patří jak zástupci zaměstnavatelů, tak zástupci zaměstnanců (viz také „Komise“).

soukromé kapitálové fondy

Těž fondy private equity. Fondy využívající kapitál k založení, rozvoji nebo odkupu firem s rychlým růstovým potenciálem. Působí zpravidla mimo veřejné akciové trhy (viz také „hedgeové/zajišťovací fondy“).

South Stream

Projekt plynovodu, který má přivádět zemní plyn z území Ruska (Novorosijsk) do EU, konkrétně na bulharské pobřeží. Odtud má pokračovat jednak do Itálie, jednak do Srbska a potenciálně až do Maďarska. Měl by tak sloužit k zásobování jižní Evropy ruským plynem. Memorandum o výstavbě plynovodu podepsali zástupci ruské společnosti Gazprom a italské společnosti ENI v roce 2007. South Stream je považován za konkurenční projekt projektu Nabucco (viz také „Nabucco“).

společný postoj

Výsledek prvního čtení spolurozhodovací procedury v Radě (viz také „Rada“ a „spolurozhodování“).

spolurozhodování

Těž spolurozhodovací procedura. Nejčastější legislativní procedura v EU, na níž se rovným dílem podílí Evropský parlament i Rada (viz také „Evropský parlament“, „konzultace“, „Rada“).

swapy úvěrového selhání

Derivát, který slouží k přenosu úvěrového rizika mezi dvěma protistranami. Kupující se chce zajistit proti riziku úvěrového selhání tzv. bazického instrumentu (dluhopis ap.). Ztrátu v případě selhání hradí prodávající, který si za tuto ochranu nechává platit. Na rozdíl od pojištění nejsou swapy úvěrového selhání zpravidla regulovány (viz také „deriváty“).

systém obchodování s emisními povolenkami

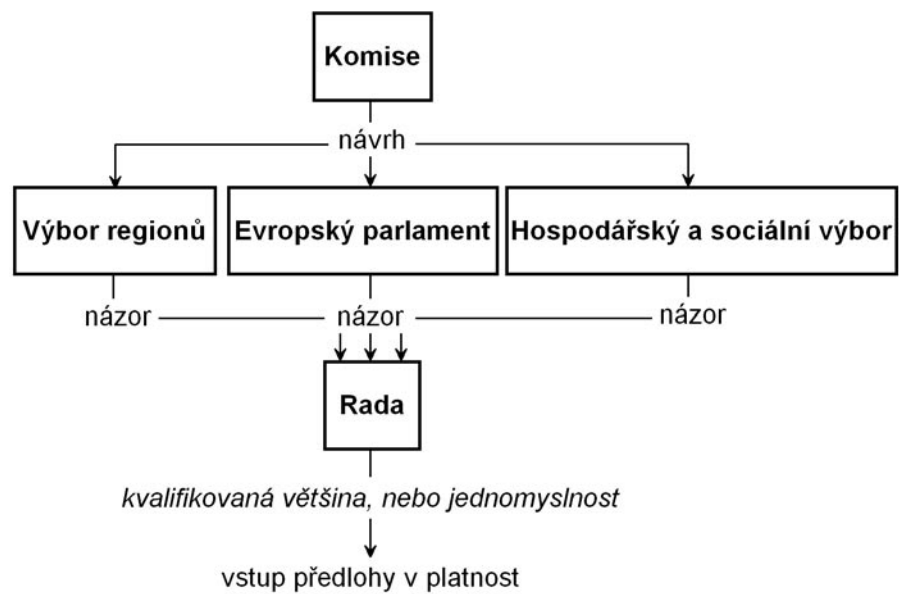
Administrativní přístup k omezení emisí škodlivých a/nebo skleníkových plynů. Je založen na „zastropování“ emisí jednotlivých účastníků systému (zejm. podniků). Ty, které svou kvótu nevyčerpají (tj. vypustí menší objem emisí), mohou své „povolenky“ prodat těm, které ji naopak přecherpají.

zelená kniha

Nelegislativní dokument Komise, jenž má podpořit či nastartovat debatu o určitém tématu. Po jejím uveřejnění zpravidla následuje publikace „bílé knihy“ či sdělení Komise. Ty již předkládají konkrétnější řešení a mohou vyústit v příslušný legislativní návrh (viz také „Komise“).

SCHÉMATA ROZHODOVACÍCH PROCEDUR

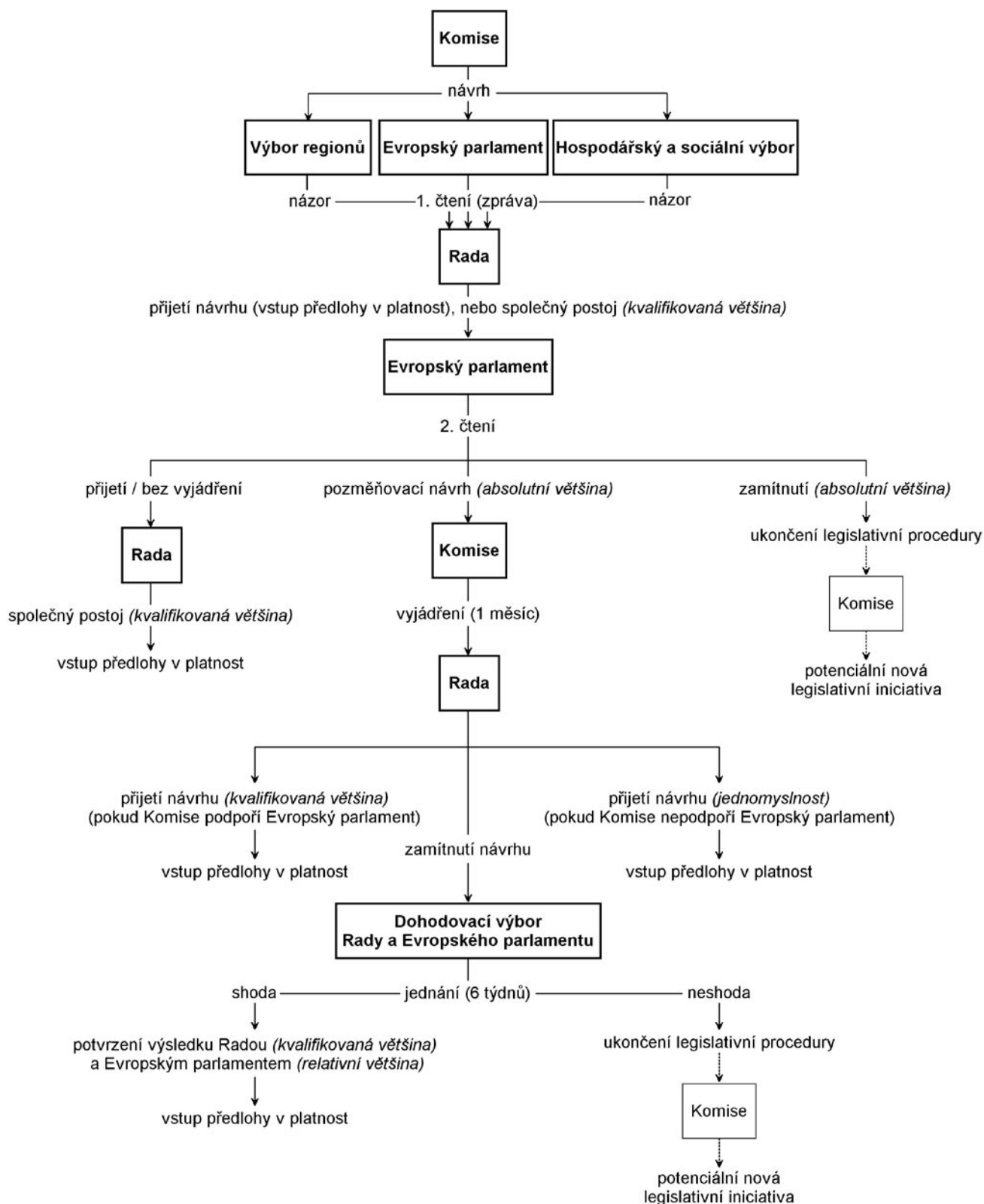
Schéma konzultační procedury

Poznámky

1. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
2. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky není stanovena.
3. Uvedené schéma je jen orientační.

Schéma spolurozhodovací procedury

Poznámky

1. V případě nesplnění požadovaných podmínek legislativního procesu (a v případě neexistence alternativního postupu) projednávání návrhu končí.
2. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
3. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky činí tři měsíce (není-li uvedeno jinak). Po dohodě Rady a Evropského parlamentu ji lze prodloužit o třetinu.
4. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.